

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական
կազմակերպության կողմից

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

2005 ԹՎԱԿԱՆ

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի Ռեգիստրարի կողմից
կազմված տեղեկատվական փաստաթուղթ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

I.	Պատմական ակնարկ, կառուցվածքն ու ընթացակարգը	3
II.	Դատարանի կազմը	11
III.	Դատարանի կողմից 2005 թվականին կայացված վճիռների առարկան	13
IV.	Չրապարակված վճիռներն ու որոշումները	35
V.	Վիճակագրական տվյալներ	39
VI.	Վիճակագրական տվյալների աղյուսակներն ըստ Պետությունների	44

Ծանոթություն. Այս ամփոփումը ներառում է 2005 թվականին Դատարանի գործունեության վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկատվությունը և վիճակագրությունը: Մեծ Պալատի և չորս Բաժանմունքներից յուրաքանչյուրի համար առկա են նաև տարեկան գործունեության առանձին զեկույցներ:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ, ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆ ՈՒ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳՐ

Պատմական ակնարկ

1950 թվականի Մարդու իրավունքների Եվրոպական կոնվենցիան

1. Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին կոնվենցիան մշակվել է Եվրոպայի խորհրդի շրջանակներում: Այն ստորագրությունների համար բաց է հայտարարվել 1950 թվականի նոյեմբերի 4-ին և ուժի մեջ մտել 1953 թվականի սեպտեմբերին: Հիմք ընդունելով 1948 թվականի Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը, Կոնվենցիան մշակողները նպատակ ունեին հետևողական լինել Եվրոպայի խորհրդի նպատակի իրականացումը՝ մարդու իրավունքների և ազատությունների հետագա պաշտպանության միջոցով: Կոնվենցիան կոչված է Համընդհանուր հռչակագրով սահմանված որոշ իրավունքների կոլեկտիվ կատարման առաջին քայլեր իրականացնել:

2. Բացի քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքներ սահմանելուց, Կոնվենցիան նախատեսում է նաև անդամ Պետության ստանձնած պարտականությունների կատարման մեխանիզմներ: Այս պատասխանատվությունը դրվեց երեք մարմինների վրա, այն է՝ Մարդու իրավունքների Եվրոպական հանձնաժողովը (ստեղծված 1954 թվականին), Մարդու իրավունքների Եվրոպական դատարանը (ստեղծված 1959 թվականին) և Եվրոպայի խորհրդի նախարարների կոմիտեն, որը կազմված էր անդամ պետությունների արտաքին գործերի նախարարներից կամ նրանց ներկայացուցիչներից:

3. Կոնվենցիայի նախնական տեքստի համաձայն, Պայմանավորվող կողմերի դեմ գանգատներ կարող էին բերվել կամ Պայմանավորվող այլ Պետությունների կամ անհատ դիմումատուների (անհատներ, անհատների խմբեր, ոչ կառավարական կազմակերպություններ) կողմից: Այնուամենայնիվ անհատական գանգատների իրավունքի ճանաչումը ընտրանքային էր և հետևաբար կարող էր իրականացվել միայն այն ընդունած պետությունների դեմ (հետագայում ընդունված թիվ 11 Արձանագրությունը նպատակ ուներ այն դարձնել պարտադիր, տես ստորև կետ 6):

Գանգատները, նախ ենթակա էին Հանձնաժողովի կողմից նախական քննության, որը որոշում էր կայացնում դրանց ընդունելիության վերաբերյալ: Այն դեպքում, երբ գանգատը հռչակվում էր ընդունելի, Հանձնաժողովը, որպես միջնորդ, կողմերին հաշտության համաձայնության առաջարկ էր ներկայացնում: Եթե համաձայնություն չէր կնքվում, Հանձնաժողովը կազմում էր գործի հանգամանքները նկարագրող և գործի էության վերաբերյալ իր կարծիքն արտահայտող զեկույց: Ջեկույցը ներկայացվում էր Նախարարների կոմիտեին:

4. Այն դեպքում, երբ պատասխանող մասնակից պետությունն ընդունում էր իր նկատմամբ Դատարանի իրավագործությունը, Հանձնաժողովը և/կամ գանգատին առնչվող յուրաքանչյուր Անդամ պետություն զեկույցը Նախարարների կոմիտեին ուղարկելուց հետո ուներ

երեք ամիս ժամանակ, որի ընթացքում պետք է գանգատը Դատարան ներկայացնել վերջնական քննության: Անհատներն իրավունք չունենին իրենց գանգատները դատարան ներկայացնելու:

Եթե գանգատը Դատարան չէր ներկայացվում, Նախարարների կոմիտեն որոշում էր արդյոք առկա է Կոնվենցիայի խախտում, և եթե, անհրաժեշտ էր «արդարացի փոխհատուցում» էր շնորհում տուժողին: Նախարարների կոմիտեն պատասխանատվություն էր կրում նաև դատարանի վճիռների կատարման նկատմամբ հսկողության համար:

Չետագա զարգացումները

5. Կոնվենցիան ուժի մեջ մտնելուց հետո ընդունվել են չորս Արձանագրություններ: Թիվ 1, 4, 6, 7, 12 և 13-րդ Արձանագրությունները լրացնում են Կոնվենցիայով երաշխավորված իրավունքները և ազատությունները, իսկ թիվ 2 Արձանագրությունը Դատարանին խորհրդատվական կարծիք տալու իրավասությամբ է օժտում: Թիվ 9 Արձանագրությունը անհատ դիմումատուներին իրավունք է տալիս իրենց գործերը ներկայացնել Դատարան, ինչը ենթակա է վավերացման պատասխանող մասնակից պետության ստուգող մարմին: Այն ուժը կորցրած է ճանաչվել թիվ 11 Արձանագրությամբ, որը վերափոխել է վճիռների կատարման համակարգը (տես ստորև): Մյուս Արձանագրությունները վերաբերվում են Կոնվենցիայի մարմինների գործունեության կազմակերպմանն ու ընթացակարգերին: 2004 թվականի մայիսին, ի պատասխան հստակ բարեփոխումների անհրաժեշտության, ստորագրությունների համար բաց հայտարարվեց թիվ 14 Արձանագրությունը (տես ստորև):

6. Սկսած 1980 թվականից, Կոնվենցիայի մարմիններին ներկայացվող գանգատների թվի հաստատումն աճը ավելի ու ավելի դժվար էր դարձնում վարույթները ողջամիտ ժամկետներում իրականացնելը: Խնդիրն ավելի ծանրացավ 1990 թվականին նոր պետությունների միացմամբ: Չանձնաժողովի կողմից գրանցված գանգատների տարեկան թիվը 1981 թվականի 404-ի համեմատ 1997 թվականին աճել է մինչև 4,750-ը: Մինչ այդ տարին, Չանձնաժողովում յուրաքանչյուր տարի չգրանցված կամ նախնական գործերի թիվն անցել է մոտ 12,000-ից: Դատարանի վիճակագրությունը նման արդյունքներ է գրանցել տարեկան կտրվածքով գործերի թվի աճի կապակցությամբ, ինչը 1997 թվականին 1981 թվականի համեմատությամբ 7-ից աճել է 119-ի:

Գործերի թվի աճը Կոնվենցիայի վերահսկիչ համակարգի բարեփոխման երկարատև բանավեճերի սկիզբ դրեց, որոնց արդյունքում ընդունվեց Կոնվենցիայի թիվ 11 Արձանագրությունը: Նպատակը կայանում էր վարույթների տևողությունը կրճատելու միջոցով կառուցվածքը պարզեցնելու և միևնույն ժամանակ համակարգի դատական նշանակությունը ուժեղացնելու մեջ, այն պարտադիր դարձնելու և Նախարարների կոմիտեի՝ որոշում կայացնող մարմնի դերը վերացնելու միջոցով:

1998 թվականի նոյեմբերի 1-ին ուժի մեջ մտած 11-րդ Արձանագրությունը գոյություն ունեցող կիսով չափ զբաղվածությամբ Դատարանը և Չանձնաժողովը փոխարինեց մեկ լիազույնար Դատարանով:

7. Թիվ 11 Արձանագրությունն ուժի մեջ մտնելուն հաջորդած տարիներին Դատարանի զբաղվածությունը աճել է աննախադեպ չափով: Նոր գանգատների թիվը 1998 թվականի 18.200-ի գանգատների դիմաց, 2004 թվականին հասել է 44,100-ի, որը կազմում է մոտ 140%: Գործերի անընդհատ աճող ծավալի պայմաններում դատարանի հնարավորությունների վերաբերյալ անհանգստությունները հանգեցրեցին լրացուցիչ ռեսուրսների համար խնդրանքներին և հետագա բարեփոխումների անհրաժեշտության մասին մտորումների:

2000 թվականի նոյեմբերի 3-ին և 4-ին Հռոմում կայացած Ստորագրությունների համար Կոնվենցիայի բաց հայտարարվելու 50-ամյակի տարելիցին նվիրված Մարդու իրավունքների վերաբերյալ Նախարարների Կոնֆերանսում նախաձեռնված տարբեր բարեփոխումների արդյունքը եղավ 2004 թվականի մայիսի 13-ին թիվ 14 Արձանագրությունը ստորագրության համար բաց հայտարարելը (ավելի մանրամասն տես ստորև):

Բացի դրանից, Կոնվենցիայի կիրառման երկարատև արդյունավետության երաշխավորման տեսանկյունից թիվ 14 Արձանագրությանը նախատեսված միջոցառումների բավարար լինելու վերաբերյալ կասկածների առկայությանը պայմանավորված, 2005 թվականին Վարչապետը կայացած Եվրոպայի խորհրդի անդամ Պետությունների և Կառավարությունների գլուխների Երրորդ Համաժողովում ստեղծվեց Պրոֆեսիոնալների խումբ՝ Կոնվենցիայի համակարգերի համար երկարատև քաղաքականության մշակման նպատակով:

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը

Ա. Դատարանի կառուցվածքը

8. Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը, որը ստեղծվել է 11-րդ Արձանագրությանը լրացված Կոնվենցիայի հիման վրա, բաղկացած է անդամ պետությունների քանակին հավասար թվով դատավորներից (ներկայումս քառասունվեց¹): Նույն ազգությունն ունեցող դատավորների թիվը չի սահմանափակվում: Դատավորներն ընտրվում են Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի կողմից վեց տարի ժամկետով:

Դատավորները դատարանում հանդես են գալիս որպես անհատ և չեն ներկայացնում որևէ պետություն: Նրանք չեն կարող զբաղվել այնպիսի գործունեությամբ, ինչն անհամատեղելի է իրենց անկախության և անաչառության, հետ կամ լրիվ աշխատանքային օրվա պահպանման պահանջի հետ: Դատավորները պաշտոնավարում են մինչև իրենց 70 տարին լրանալը:

Լիակազմ դատարանն ընտրում է իր Նախագահին, Դատարանի Նախագահի երկու տեղակալներին և Բաժանմունքների նախագահներին՝ երեք տարի ժամկետով:

9. 2006 թվականի մարտի 1-ից հետո Դատարանը բաժանվելու է հինգ Բաժանմունքների, որոնք ձևավորվում են աշխարհագրական և սեռային պատկանելիության հավասարակշռության պահպանման հիմքի

¹ Դատավորների ցուցակի համար տե՛ս 2-րդ մասը:

- վրա՝ երեք տարի ժամկետով: Բաժանմունքների ձևավորման ժամանակ հաշվի է առնվում նաև Անդամ պետությունների իրավական համակարգերի տարբերությունները: Բաժանմունքներից երկուսը նախագահում են Դատարանի Նախագահի երկու տեղակալները, իսկ մնացած Բաժանմունքները՝ Բաժանմունքների նախագահները: Բաժանմունքների նախագահների տեղակալները ընտրվում են Բաժանմունքների կողմից: Բաժանմունքների նախագահների տեղակալները օգնում են Բաժանմունքի Նախագահներին և անհրաժեշտության դեպքում նաև փոխարինում են վերջիններին:
10. Յուրաքանչյուր Բաժանմունքում տասներկուամսյա ժամկետով ձևավորվում են երեք դատավորից կազմված Կոմիտեներ:
11. Յուրաքանչյուր Բաժանմունքում ռոտացիոն սկզբունքով ձևավորվում են յոթ դատավորից կազմված Պալատներ, որը ներառում է Բաժանմունքի նախագահին ինչպես նաև յուրաքանչյուր կոնկրետ գանգատի դեպքում պատասխանող մասնակից պետության անունից ընտրված դատավորին: Բաժանմունքի այն անդամները, ովքեր Պալատի մշտական անդամներ չեն, իրենց տեղը զբաղեցնում են որպես փոխարինող անդամներ:
12. Դատարանի Մեծ պալատը կազմված է տասնյոթ դատավորից, որոնց թվում են *ex officio* անդամները, Նախագահը, Նախագահի տեղակալները և Բաժանմունքների նախագահները:

Բ. Դատարանի ընթացակարգը

1. Ընդհանուր դրույթներ

13. Ցանկացած անդամ պետություն (միջպետական գանգատ) կամ անհատ (անհատական գանգատ), ով պնդում է, որ դարձել է Կոնվենցիայով երախշավորված իրավունքների՝ որևէ Բարձր պայմանավորվող կողմի թույլ տված խախտման զոհ, կարող է Ստրասբուրգում գործող Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան անմիջականորեն գանգատ ներկայացնել: Գանգատներ ներկայացնելու վերաբերյալ ուղեցույցն ու գանգատ ներկայացնելու համար անհրաժեշտ ձևաթղթերը կարելի է ձեռք բերել Ռեգիստրից և Դատարանի ինտերնետ կայքից (www.echr.coe.int):
14. Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում գործերի քննությունը մրցակցային է և հրապարակային: Լսումները, որոնք անցկացվում են միայն փոքր թվով գործերով, դռնբաց են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Պալատը կամ Մեծ պալատը բացառիկ դեպքերում այլ որոշում է կայացնում: Դատարանի ռեգիստրար կողմերի ներկայացրած ներկայացված գրավոր փաստարկներն ու այլ փաստաթղթերը, որպես կանոն, մատչելի են հասարակության համար:
15. Անհատ դիմումատուները կարող են ներկայացնել իրենց գանգատներն անձամբ, սակայն իրավական ներկայացուցչությունն ցանկալի է, և որպես կանոն պարտադիր՝ պատասխանող մասնակից պետությանն գանգատի վերաբերյալ ծանուցում ուղարկելու պահից:

Եվրոպայի Խորհուրդը բավարար միջոցներ չունեցող դիմումատուների համար սահմանել է իրավական օգնության մեխանիզմ: Իրավական օգնություն չի կարող տրամադրվել նախքան համապատասխան պատասխանող մասնակից պետությանը գանգատի վերաբերյալ ծանուցում ուղարկելը:

16. Դատարանի պաշտոնական լեզուներն են անգլերենն ու ֆրանսերենը, սակայն գանգատները կարող են ներկայացվել անդամ պետությունների պաշտոնական լեզուներից որևէ մեկով: Պատասխանող մասնակից պետությանը գանգատի վերաբերյալ ծանուցում ուղարկելու պահից սկսած պետք է կիրառվի Դատարանի պաշտոնական լեզուներից որևէ մեկը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Պալատի կամ Մեծ Պալատի նախագահը թույլատրում է կիրառել այն լեզուն, որով ներկայացվել է գանգատը:

2. Ընդունելիությունն ու գործի էությունը

17. Յուրաքանչյուր անհատական գանգատ հանձնվում է Բաժանմունք:
18. Երեք դատավորից կազմված Կոմիտեն միաձայն որոշմամբ կարող է անընդունելի հայտարարել գանգատը, կամ այն հանել քննության ենթակա գործերի ցուցակից, եթե նման որոշում կարող է ընդունվել առանց գանգատի լրացուցիչ ուսումնասիրման:
19. Միջպետական գանգատները, ինչպես նաև այն անհատական գանգատները, որոնք Կոմիտեի կողմից անընդունելի չեն հայտարարվում՝ ուսումնասիրվում են յոթ դատավորից կազմված Պալատի կողմից: Պալատները որոշում են կայացնում ինչպես ընդունելիության, այնպես էլ՝ գործի էության վերաբերյալ: Նման գանգատների վերաբերյալ ծանուցում է ուղարկվում պատասխանող մասնակից պետությանը՝ նրանց գրավոր առարկությունները ստանալու նպատակով: Այդ առարկություններին դիմումատուն կարող է պատասխանել, որն էլ իր հերթին ներկայացվում է պատասխանող մասնակից պետության կառավարությանը պատասխան ներկայացնելու նպատակով: Եթե գանգատը անընդունելի է, ապա Պալատը համապատասխան որոշում է կայացնում, իսկ այն դեպքում, երբ գանգատն ընդունելի է, Դատարանը շատ հաճախ նույն վճռով որոշում է կայացնում ինչպես գործի ընդունելիության, այնպես էլ՝ էության վերաբերյալ: Ընդունելիության վերաբերյալ առանձին վճիռ է կայացվում միայն առավել բարդ գանգատների առնչությամբ:
20. Գրավոր փաստարկների ներկայացման ընթացքում դիմումատուին Կոնվենցիայով երաշխավորված իրավունքների ենթադրյալ խախտումից ծագած վնասների հատուցման, ինչպես նաև ծախսերի և ծախքերի համար դիմում ներկայացնելու հնարավորություն է տրվում:
21. Եթե գործը հանգեցնում է Կոնվենցիայի դրույթների մեկնաբանման առնչվող լուրջ հարցի, կամ եթե Պալատի քննության ներքո գտնվող հարցի լուծումը կարող է հակասել դատարանի՝ առավել վաղ կայացրած վճռին, Պալատները ցանկացած ժամանակ կարող են գործի ընդատությունը զիջել հօգուտ Մեծ Պալատի, եթե կողմերից ոչ մեկը

- առարկություն չի ներկայացնում նման զիջման մտադրության մասին ծանուցում ստանալու օրվանից հետո մեկ ամսվա ընթացքում: Ջիջման դեպքում գործի քննությունն իրականացվում է Պալատներում գործի քննության ստորև ներկայացված ընթացակարգի համաձայն:
22. Ընթացակարգը, որպես կանոն, գրավոր է: Միայն բացառիկ դեպքերում է Պալատը որոշում կայացնում բանավոր ընթացակարգով լսումներ անցկացնելու մասին: Նման լսումները, որպես կանոն, անցկացվում են ինչպես գործի ընդունելիության այնպես էլ ըստ էության քննության դեպքերում:
23. Պալատի նախագահը կարող է, արդարդատության շահերի պատշաճ իրականացման նպատակով, գործով կողմ չհանդիսացող Անդամ ցանկացած պետության կամ դիմումատու չհանդիսացող այլ շահագրգիռ անձի, առաջարկել կամ թույլատրել ներկայացնել գրավոր դիտողություններ, կամ, բացառիկ դեպքերում, մասնակցել լսումներին: Այն Անդամ պետությունը, որի քաղաքացին գործով դիմումատու է, գործի քննության ընթացքում միջամտության իրավունք ունի:
24. Այս ընթացակարգի ժամանակ Քարտուղարը կարող է բանակցություններ վարել բարեկամական կարգավորում ապահովելու նպատակով: Բանակցությունները գաղտնի են:

3. Վճիռները

25. Պալատները վճիռները կայացնում են ձայների մեծամասնությամբ: Գործի քննարկմանը մասնակցած յուրաքանչյուր դատավոր իրավասու է վճռին կցելու առանձին կարծիք՝ հանրնկնող կամ տարբերվող, կամ էլ պարզապես տարակարծության մասին հայտարարություն:
26. Պալատի վճռի կայացման օրվանից հետո երեք ամսվա ընթացքում գործով ցանկացած կողմ կարող է խնդրել որպեսզի գործը հանձնվի Մեծ Պալատ, այն դեպքում, եթե գործն արծարծում է Կոնվենցիայի մեկնաբանմանը կամ կիրառմանը վերաբերող, կամ ընդհանուր կարևորություն ունեցող այլ լուրջ հարցի: Նման խնդրանքները քննում է Մեծ պալատի հինգ դատավորից կազմված հանձնախումբն, որը կազմված է Դատարանի նախագահից, ռոտացիայով ընտրված երկու Բաժանմունքների նախագահներից և երկու այլ դատավորից: Հանձնախումբում չի կարող ներգրավվել այն դատավորը, ով մասնակցել է Պալատի կողմից տվյալ գործով ընդունելիության կամ ըստ էության քննությանը:
27. Պալատի վճիռը դառնում է վերջնական եռամսյա ժամկետը լրանալու դեպքում կամ ավելի շուտ, եթե կողմերը հայտարարում են, որ չեն պահանջի գործի հանձնումը Մեծ Պալատին կամ եթե հանձնախումբը որոշում է կայացնում գործը հանձնելու մասին խնդրանքը մերժելու մասին:
28. Եթե հանձնախումբը բավարարում է խնդրանքը, ապա Մեծ Պալատը գործը լուծում է՝ վճիռ կայացնելով: Մեծ Պալատը վճիռ է կայացնում ձայների մեծամասնությամբ և վերջինիս վճիռները վերջնական են:

29. Դատարանի բոլոր վերջնական վճիռները պարտադիր են պատասխանող մասնակից պետությունների համար:
30. Վճիռների կատարման նկատմամբ հսկողության պարտականությունը դրված է Եվրոպայի Խորհրդի Նախարարների Կոմիտեի վրա: Նախարարների կոմիտեն հսկում է արդյոք պետությունը, որի մասնակցությամբ գործով Կոնվենցիայի նորմերի խախտում է արձանագրվել, համապատասխան միջոցներ է ձեռք առել Դատարանի վճռից բխող կոնկրետ կամ ընդհանուր բնույթի պարտավորությունները կատարելու ուղղությամբ:

4. Արձանագրություն թիվ 14

31. Թիվ 14 Արձանագրությունը ուժի մեջ կմտնի բոլոր Անդամ պետությունների կողմից այն վավերացնելուց հետո: Դատարանի ընթացակարգում Արձանագրությամբ նախատեսված հիմնական փոփոխությունները հետևյալն են.

ա. Երեք դատավորից կազմված կոմիտեն (Կոնվենցիայի նոր 26-րդ հոդված) փոխարինվում է մեկ դատավորով (նոր 27-րդ հոդված), որը միևնույն հիմքով, ինչ որ Կոմիտեն, կարող է զագատները հայտարարել անընդունելի: Դատավորին աջակցում են դատական քարտուղարները (նոր 24-րդ հոդված մաս 1-ին), ովքեր անընդունելի հայտարարված գանգատների առնչությամբ կունենան նույն իրավունքները ինչ որ ներկայիս դատավոր-քարտուղարները: Մեկ դատավորը չի կարող լինել այն դատավորը ով ընտրվել է պատասխանող մասնակից պետության անունից:

բ) Երեք դատավորից կազմված Կոմիտեն ձեռք է բերում նոր իրավունքներ: Ի լրացումն ներկայիս գործերը անընդունելի հայտարարելու և ցուցակից հանելու իրենց իրավունքին, Կոմիտեն օժտվում է գործերը ընդունելի հայտարարելու և դրանց կապակցությամբ վճիռ կայացնելու իրավունքով, եթե այդ գործերում արժարժվող հարցերի վերաբերյալ դատարանն իր մոտեցումն արդեն արտահայտել է իր նախորդ վճիռներում (28-րդ հոդված, 1-ին մասի բ. ենթակետ՝ փոփոխված տարբերակ):

գ) 35-րդ հոդվածում ավելացել է ընդունելիության նոր պայման: 35-րդ հոդվածի 3-րդ մասի բ ենթակետի համաձայն Դատարանը իրավասու կլինի անընդունելի հայտարարելու անհատական գանգատները, եթե դիմումատուն զգալի վնաս չի կրել: Սակայն, գործերը չեն կարող անընդունելի հայտարարվել այդ հիմքով, եթե «մարդու իրավունքների նկատմամբ հարգանքը» պահանջում է գործի ըստ էության քննություն, կամ այն դեպքերում, երբ գործը պատշաճ կարգով չի քննվել ներպետական տրիբունալում: Արձանագրության ուժի մեջ մտնելուց հետո երկու տարվա ընթացքում այս պայմանը կարող է կիրառվել միայն Պալատների և Մեծ Պալատի կողմից:

դ) Ներկայիս 29-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված զանգատի ընդունելիության և էության վերաբերյալ որոշումները համատեղ կայացնելու Դատարանի անընդհատ աճող պրակտիկան՝ այժմ ամրագրված է 29-րդ հոդվածում:

ե) ինչ վերաբերում է [վճիռների] կատարմանը, ապա Նախարարների Կոմիտեի համար նախատեսվել են երկու նոր հնարավորություններ: Առաջին, այն դեպքերում, երբ վճռի կատարմանը խոչնդոտում են մեկնաբանության հետ կապված հարցերը, [Նախարարների կոմիտեն] կարող է գործը ուղարկել դատարան որոշում կայացնելու համար (նոր 46-րդ հոդված, մաս 3): Երկրորդ, այն դեպքերում, երբ Պատասխանող մասնակից պետությունը հրաժարվում է կատարել վերջնական վճիռը, Նախարարների կոմիտեն կարող է Դատարանում հարց բարձրացնել, որոշելու, արդյոք պատասխանող մասնակից պետությունը պահպանում է վճիռները կատարելու իր պարտականությունը (նոր 26-րդ հոդված, մաս 4):

32. Ինչ վերաբերում է դատավորներին, ապա միակ փոփոխությունը վերաբերում է նրան, որ դատավորների պաշտոնավարման ժամկետը ինը տարի է, որով վերացվել է ներկայումս գործող վեց տարի պաշտոնավարելուց հետո վերընտրման իրավունքը (Կոնվենցիայի 23-րդ հոդվածի փոփոխված 1-ին մաս): Ի լրացումն, համաձայն 14-րդ Արձանագրության, ad hoc դատավորները, ովքեր փոխարինում են այն ընտրված դատավորներին, որ չեն կարող մասնակցել դատական լսումներին որպես ազգային դատավոր, պետք է ընտրվեն Դատարանի նախագահի կողմից նախապես ներկայացված ցուցակից, փոխարինելով ներկայումս գործող Պատասխանող մասնակից պետության կողմից նշանակվելու ընթացակարգը (նոր 26-րդ հոդված, մաս 4):

33. Վերջապես, 59-րդ հոդվածը փոփոխվել է և ավելացած նոր 2-րդ մասը սահմանում է , որ Եվրոպայի Միությունը կարող է միանալ Կոնվենցիային:

5. Խորհրդատվական եզրակացություններ

34. Դատարանը, Նախարարների Կոմիտեի խնդրանքով կարող է խորհրդատվական եզրակացություններ տալ Կոնվենցիայի և դրան կից Արձանագրությունների մեկնաբանմանը վերաբերող իրավական հարցերի առնչությամբ:

Խորհրդատվական եզրակացություն խնդրելու վերաբերյալ Նախարարների կոմիտեի որոշումները կայացվում են ձայների մեծամասնությամբ:

35. Խորհրդատվական եզրակացությունները տրվում են Մեծ Պալատի կողմից և ընդունվում են ձայների մեծամասնությամբ: Ցանկացած դատավոր իրավունք ունի ներկայացնելու հատուկ, առանձին կամ ուղղակի տարբերվող կարծիք:

II. ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԿԱԶՄԸ

(2005 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ)²

Պրն. Լուցիուս Ուիլդհաբեր, Նախագահ	(Շվեյցարացի)
Պրն. Խրիստոս Ռոզակիս, Փոխնախագահ	(Հուն)
Ժան-Պոլ Կոստա, Փոխնախագահ	(Ֆրանսիացի)
Սրբ Նիկոլաս Բրատցա, Բաժնի Նախագահ	(Բրիտանացի)
Պրն. Բոչչան Ջուլյանչիչ	(Սլովեն)
Պրն. Ջիովաննի Բոնելլո	(Մալտացի)
Պրն. Լուցիուս Կաֆլիշ	(Շվեյցարացի ³)
Պրն. Լուկիս Լուկաիդես	(Կիպրոսցի)
Պրն. Իրենեու Կաբրալ Բարետտո	(Պորտուգալացի)
Պրն. Ռիգա Թուրմեն	(Թուրք)
Տիկին Ֆրանսուազ Թուլբենգ	(Բելգիացի)
Պրն. Կոռնելիու Բիրսան	(Ռումինացի)
Պրն. Պիեռ Լորենսեն	(Դանիացի)
Պրն. Կարել Յունգվիրտ	(Չեխ)
Պրն. Վոլոդիմիր Բուտկեվիչ	(Ուկրաինացի)
Պրն. Յոզեֆ Կասադեվալլ	(Անդորրացի)
Տիկին Նինա Վայիչ	(Խորվաթ)
Պրն. Ջոն Չեդիզան	(Իռլանդացի)
Պրն. Մատտի Պելլոնպաս	(Ֆինն)
Տիկին Մարգարիտա Ցացա-Նիկոլովսկա	(«Մակեդոնիայի նախկին Հարավսլավիայի Հանրապետության» քաղաքացի)
Պրն. Անդրաս Բակա	(Հունգարացի)
Պրն. Ռաիտ Մառուցե	(Էստոնացի)
Պրն. Կրիստա Տրաժա	(Ալբանացի)
Տիկին Սնեժանա Բոտուչարովա	(Բուլղարացի)
Պրն. Մինդիա Ուգրեկելիդզե	(Վրացի)
Պրն. Անատոլի Կովլեր	(Ռուս)
Պրն. Վլադիմիրո Ջագրեբելսկի	(Իտալացի)
Տիկին Անտոնելլա Մուլարոնի	(Սան-Մարինոցի)
Տիկին Էլիզաբեթ Ստեյներ	(Ավստրիացի)
Պրն. Ստանիսլավ Պավլովչի	(Մոլդովացի)
Պրն. Լեչ Գառլիցկի	(Լեհ)
Պրն. Խավիեր Բոռնեգո Բոռնեգո	(Իսպանացի)
Տիկին Էլիզաբեթ Ֆուրա-Սանդստրյոն	(Շվեդ)
Տիկին Ալվինա Գյուլունյան	(Հայ)

² Մոնակոյի անունից ներկայացվող դատավորի տեղը ներկայումս թափուր է:

³ Լիխտենշտեյնի անունից ընտրված դատավոր:

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
 Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական
 կազմակերպության կողմից

Պրն. Խանլար Հաջիեվ	(Ադրբեջանցի)
Տիկին Լյիլյանա Միյովիչ	(Բոսնիայի և Հերցոգովինայի քաղաքացի)
Պրն. Դեյան Սալիմանն	(Լյուքսեմբուրգցի)
Տիկին Ռենատա Ժեգեր	(Գերմանացի)
Պրն. Էգբերտ Սայեր	(Նիդեռլանդացի)
Պրն. Սվերրե Յերենս	(Նորվեգացի)
Պրն. Դավիդ Թոռ Բյորգվինստոն	(Իսլանդացի)
Տիկին Դանուբե Յոսիենե	(Լիտվացի)
Պրն. Ժան Սիկուտա	(Սլովակ)
Պրն. Դրագոյուբ Պոպովիչ	(Սերբիայի և Չեռնոգորիայի քաղաքացի)
Օրիորդ Ինետա Ջիենելե	(Լատվիացի)
Պրն. Էրիկ Ֆրիբերգ, ռեգիստրար	(Շվեդ)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
III. Դատարանի կողմից 2005 թվականին կայացված վճիռների առարկան

(a) Ըստ Կոնվենցիայի հոդվածների դասակարգված վճիռների առարկան

2-րդ Զոդված – Կյանքի իրավունքին վերաբերող գործեր

- Անհետացումներ և հետաքննությունների արդյունավետությունը (*Türko g lu v. Turkey*, թիվ 34506/97, *Mevlûde Akdeniz v. Turkey*, թիվ 25165/94, *To g cu v. Turkey*, թիվ 27601/95, *Tani ş and others v. Turkey*, թիվ 65899/01, *Özgen and others v. Turkey*, թիվ 38607/97, *Nesibe Haran v. Turkey*, թիվ 28299/95)
- Առևանգում և դիմումատուի եղբոր սպանություն ինչպես նաև հետաքննության արդյունավետությունը (*Koku v. Turkey*, թիվ 27305/95)
- Ինքնությունը չպարզված անձանց կողմից դիմումատուի ամուսնու սպանություն՝ նրա ազատությունը սահմանափակված լինելու ժամանակ և հետաքննության արդյունավետությունը (*Süheyla Aydin v. Turkey*, թիվ 25660/94, *Çelikbilek v. Turkey*, թիվ 27693/95, *Yasin Ate ş v. Turkey*, թիվ 30949/96)
- Պատգամավորական առանձնատների շրջակայքում Պատգամավորի տղայի որդու սպանության չկանխելը և հետաքննության արդյունավետությունը (*Güngör v. Turkey*, թիվ 28290/95)
- Ձինվորական ոստիկանության կողմից Երկու անգն զնչու զինակոչիկների սպանություն, ովքեր փախուստի էին դիմել առանց թույլտվության բացակայելու համար իրենց նկատմամբ նշանակված կալանքը կրելու վայրից, ինչպես նաև հետաքննության արդյունավետությունը (*Nachova and others v. Bulgaria*, թիվ. 43577/98 և 43579/98 [GC])
- Ոստիկանության կողմից մահաբեր հրաձգության իրականացում և հետաքննությունների արդյունավետությունը (*Bubbins v. United Kingdom*, թիվ 50196/99, *Ramsahai and others v. the Netherlands*, թիվ 52391/99)
- Ոստիկանության կողմից ցուցարարների վրա կրակելը և հետաքննության արդյունավետությունը (*Ş im ş ek and others v. Turkey*, թիվ 35072/97 և թիվ 37194/97)
- Չեզոք տարածքում թուրք զինվորների կողմից հույն-կիպրոսցու սպանություն և հետաքննության արդյունավետությունը (*Kakoulli v. Turkey*, թիվ 38595/97)
- Զյուսիսային Կիպրոսում ենթադրաբար թուրք և/կամ Զյուսիսային Կիպրոսի Թուրքական Զանրապետության (TRNC) գործակալների կողմից Դիմումատուի ամուսնու սպանություն և հետաքննության արդյունավետությունը (*Adali v. Turkey*, թիվ 38187/97)
- Մեկ այլ կասկածյալի տուն գնալիս ոստիկանությանը ուղեկցող ձերբակալվածի սպանություն (*Gezici v. Turkey*, թիվ 34594/97)
- Քաղաքացիական ավտոմեքենայի վրա, որով դիմումատուի բարեկամները տեղափոխվում էին ոստիկանության հսկողության ներքո, իրականացված հարձակման հետևանքով դիմումատուի բարեկամների սպանություն, և հետաքննության արդյունավետությունը (*Beliza Kaya and others v. Turkey*, թիվ 33420/96 և թիվ 36206/97)
- Անվտանգության ուժերի կողմից կատարված սպանությունները և հետաքննությունների արդյունավետությունը (*Mente ş e and others v. Turkey*, թիվ 36217/97, *Fatma Kacar v. Turkey*, թիվ 35838/97, *Dş ndar v. Turkey*, թիվ 26972/95)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

- Դիմումատուների բարեկամների սպանությունները և գյուղի ոստիկանների կողմից երկու դիմումատուներին մարմնական վնասվածք հասցնելը, ինչպես նաև հետաքննության արդյունավետությունը (*Acar and others v. Turkey*, թիվ 36088/97 և թիվ 38417/97)

- Ռազմական գործողությունների ժամանակ դիմումատուների բարեկամների սպանություն (*Akkum and others v. Turkey*, թիվ 21894/93)

- Ոստիկանության կողմից իրականացվող միջոցառումների ժամանակ դիմումատուների բարեկամների սպանություն և հետաքննության արդյունավետությունը (*Hamiyet Kaplan and others v. Turkey*, թիվ 36749/97)

- Ձինվորների կողմից կատարված սպանություն (*Khashiyev and Akayeva v. Russia*, թիվ 57942/00 – թիվ 57945/00), քաղաքացիական տրանսպորտի ռմբակոծում (*Isayeva and others v. Russia*, ԱՇԻ 57947/00, 57948/00 և թիվ 57949/00) և գյուղի ռմբակոծում (*Isayeva v. Russia*, թիվ 57950/00): Այս բոլորը գործերով իրադարձությունները տեղի են ունեցել Չեչնիայում:

- Քրդական Բանվորական Կուսակցության (ՔԲԿ) և անվտանգության ուժերի միջև ծագած բախման հետևանքով Դիմումատուի մահվան կապակցությամբ հարուցված գործով հետաքննության արդյունավետությունը (*Kanliba ş v. Turkey*, թիվ 32444/96)

- Իշխանությունների կողմից լրագրողի կյանքը փրկելու ուղղությամբ քայլեր չձեռնարկելը և հետաքննության արդյունավետությունը (*Gongadze v. Ukraine*, թիվ 34056/02)

- Ձինակոչիկի ինքնասպանությունը դեպրեսիայի հետևանքով (*Kilinç and others v. Turkey*, թիվ 40145/98)

- Ինքնասպանությունը բանտում և հետաքննության արդյունավետությունը (*Trubnikov v. Russia*, թիվ 49790/99)

- Կալանավայրում սպանության դեպքը և հետաքննության արդյունավետությունը (*Ki ş mir v. Turkey*, թիվ 27306/95, *H.Y. և Hü.Y. v. Turkey*, թիվ 40262/98, *Akdo g du v. Turkey*, թիվ 46747/99)

- Կարգը խախտելուց հետո կալանավորին մեկ այլ քրեակատարողական հիմնարկ տեղափոխելու ընթացքում նրա սպանություն և հետաքննության արդյունավետությունը (*Ceyhan Demir and others v. Turkey*, թիվ 34491/97)

- Սահապատժի կիրառման սպառնալիքը (*Öçalan v. Turkey*, թիվ 46221/99 [GC])

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
3-րդ հոդված -- *Ֆիզիկական անձեռնմխելիությանը վերաբերող գործեր*

- Անարդար դատաքննության արդյունքում մահապատժի նշանակում և մահապատժի կիրառման սպառնալիք (*Öçalan v. Turkey*, թիվ 46221/99 [GC])
- Ենթադրաբար պետական ծառայողների կողմից կան նրանց մասնակցությամբ իրականացված առևանգում և վատ վերաբերմունքի դրսևորում, ինչպես նաև հետաքննության արդյունավետությունը (*Ay v. Turkey*, թիվ 30951/96)
- Ձերբակալման ժամանակ և կալանքի տակ լինելու ընթացքում երկու գնչուների նկատմամբ վատ վերաբերմունքի դրսևորում (*Bekos and Koutropoulos v. Greece*, թիվ 15250/02)
- Կալանքի տակ գտնվելու ընթացքում վատ վերաբերմունքի դրսևորում (*Sunal v. Turkey*, թիվ 43918/98, *Biyani v. Turkey*, թիվ 56363/00, *Gültekin and others v. Turkey*, թիվ 52941/99, *Dalan v. Turkey*, թիվ 38585/97, *Hasan Kılıç v. Turkey*, թիվ 35044/97, *Karakaş and Yeşilyılmaz v. Turkey*, թիվ 43925/98, *S.B. and H.T. v. Turkey*, թիվ 54430/00, *Soner Önder v. Turkey*, թիվ 39813/98, *Dizman v. Turkey*, թիվ 27309/95, *Frik v. Turkey*, թիվ 45443/99, *Sevgin and Ince v. Turkey*, թիվ 46262/99, *Baltaş v. Turkey*, թիվ 50988/99, *Karayiğit v. Turkey*, թիվ 63181/00, *Cangöz v. Turkey*, թիվ 28039/95, *Günaydin v. Turkey*, թիվ 27526/95, *Orhan Aslan v. Turkey*, թիվ 48063/99, *Hüsnüye Tekin v. Turkey*, թիվ 50971/99, *Afanasyev v. Ukraine*, թիվ 38722/02)
- Օդանավակայանի տարանցիկ տարածքում կալանքի պայմաններն ու վատ վերաբերմունքը (*Mogos v. Romania*, թիվ 20420/02)
- Նախքան ձերբակալվածների կողմից կալանավայրում իրենց նկատմամբ վատ վերաբերմունքի դրսևորման մասին բողոքի հիման վրա դատաքննությունը սկսելը, նրանց նկատմամբ վատ վերաբերմունքի դրսևորում (*Zülcihan Şahin and others v. Turkey*, թիվ 53147/99)
- Ահաբեկչության մեջ կասկածվող անձի մեկուսի բանտարկություն՝ առավել քան ութ տարի (*Ramirez Sanchez v. France*, թիվ 59450/00) [Ներկայումս գործը Մեծ Պալատի վարույթում է]
- Ավելի քան տասնմեկ ամիս մեկուսի կալանքի տակ պահվելը (*Rohde v. Denmark*, թիվ 69332/01)
- Կալանավորներին պահելու վայրի պայմանները (*Kehayov v. Bulgaria*, no. 41035/98, *Mayzit v. Russia*, թիվ 63378/00, *Novoselov v. Russia*, թիվ 66460/01, *Labzov v. Russia*, թիվ 62208/00, *Fedotov v. Russia*, թիվ 5140/02, *Khudoyorov v. Russia*, թիվ 6847/02, *Becciev v. Moldova*, թիվ 9190/03, *Alver v. Estonia*, թիվ 64812/01)
- Կալանավորներին պահելու վայրի պայմանները (*Karalevičius v. Lithuania*, թիվ 53254/99, *Ostrovar v. Moldova*, թիվ 35207/03, *I.I. v. Bulgaria*, թիվ 44082/98, *Georgiev v. Bulgaria*, թիվ 47823/99)
- Կալանքի պայմանները, հացադուլ հայտարարած ձերբակալվածին ուտել հարկադրելը և մատուցված բժշկական օգնության համապատասխանությունը (*Nevmerzhitsky v. Ukraine*, թիվ 54825/00)
- Կալանավորներին պահելու վայրի պայմանները. ձերբակալվածին ենթադրաբար սանիտարական վատ պայմաններում պահելը, մեկուսի ձերբակալություն և ձերբակալվածի կալանքի պայմանները բարելավելու կամքի բացակայություն, եղանակից և կլիմայից պաշտպանության համար միջոցների բացակայություն, մաքուր օդի դուրս գալու և մարմնամաքողությամբ զբաղվելու համար խոչընդոտների առկայություն, ֆիզիկական ուժի ենթադրաբար կիրառում, ինչպես նաև բժշկական օգնության տրամադրման մերժում (*Mathew v. the Netherlands*, թիվ 24919/03)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

- Հոգեբուժական հիմնարկներում պահելու պայմանները (*Romanov v. Russia*, թիվ 63993/00)
- Կալանքի տակ գտնվելու ընթացքում մատուցված բժշկական օգնության անհամապատասխանությունը (*Sarban v. Moldova*, թիվ 3456/05)
- Վերնիկ-Կորսակովի սինդրոմից տառապող անձին կալանքի ենթարկելը կամ բանտ վերադարձնելու սպառնալիք ներկայացնելը (*Uyan v. Turkey*, թիվ 7454/04, *Sinan Eren v. Turkey*, թիվ 8062/04, *Tekin Yildiz v. Turkey*, թիվ 22913/04, *Kuruçay v. Turkey*, թիվ 24040/04, *Gürbüz v. Turkey*, թիվ 26050/04, և *Balyemez v. Turkey*, թիվ 32495/03. այս հարցը արծարծող զանգատները գործերի ցուցակից հանելու վերաբերյալ նաև երեք վճիռներ են ընդունվել)
- Գնչու ընտանիքների ապրելու պայմանները՝ ամբոխի կողմից նրանց տները ոչնչացնելուց հետո և նրանց ներկայացրած բողոքների առնչությամբ իշխանությունների կողմից արված ռասիստական մեկնաբանությունները (*Moldovan and others v. Romania* (թիվ. 2), թիվ 41138/98 և 64320/01; տե՛ս նաև *Moldovan and others v. Romania* (թիվ. 1) (բարեկամական կարգավորում))
- Էքստրադիցիա Ուզբեկստան (*Mamatkulov and Abdurasulovic v. Turkey*, թիվ 46827/99 [GC]; Գործով նաև հարց բարձրացավ Դատարանի կողմից մատնանշած ժամանակավոր միջոցառումների պահանջները Թուրքիայի կառավարության կողմից չկատարելու առնչությամբ)
- Վրաստանից Ռուսաստանի Դաշնություն էքստրադիցիա կամ էքստրադիցիայի սպառնալիք, ինչպես նաև կալանքի տակ գտնվող որոշ դիմումատուների նկատմամբ վատ վերաբերմունքի դրսևորում (*Shamayev and others v. Georgia and Russia*, թիվ 36378/02)
- Երիտրեա էքստրադիցիայի սպառնալիք ներկայացնելը (*Said v. the Netherlands*, թիվ 2345/02)
- Դիմումատուներին՝ Սիրիա էքստրադիցիայի սպառնալիք ներկայացնելը, որտեղ նրանք դատապարտվել էին մահապատժի (*Bader and others v. Sweden*, թիվ 13284/04)
- Իրաք էքստրադիցիայի սպառնալիքի ներկայացում և փախստականներին հասանելի սոցիալական և ֆինանսական օգնություն չտրամադրելը (*Muslim v. Turkey*, թիվ 53566/99)
- Կոնգոյի Ժողովրդավարական հանրապետություն էքստրադիցիայի սպառնալիք ներկայացնելը (*N. v. Finland*, թիվ 38885/02)

4-րդ հոդված – Ստրկության և հարկադիր աշխատանքի արգելման վերաբերյալ գործեր

- «Ներպետական ստրկության» կանխարգելման նպատակով ընդունված իրավական նորմերի պատշաճությունը (*Siliadin v. France*, թիվ 73316/01)

5-րդ հոդված -- Ազատության և անձնական անձեռնմխելիության իրավունքի վերաբերյալ գործեր

- Վերադաս սպայի կողմից նշանակված կարգապահական պատասխանատվության արդյունքում զինվորի կալանավորում (*A.D.v. Turkey*, թիվ 29986/96)
- Գործը բացելը մերժելուն հաջորդող հեռակա կարգով իրականացվող դատապարտման հետևանքով շարունակական կալանքի օրինականությունը, ինչպես նաև կալանքի օրինականությունը վիճարկելու հնարավորությունների բացակայությունը (*Stoichkov v. Bulgaria*, թիվ 9808/02)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
- Քենիայում Թուրքիայի անվտանգության ուժերի կողմից իրականացված կալանքի և ձերբակալման օրինականությունը, ինչպես նաև ձերբակալման [վերաբերյալ որոշման] օրինականության վիճարկման հնարավորության բացակայությունը (*Öçalan v. Turkey*, թիվ 46221/99)

- Արգելված հավաքից հեռանալուց հրաժարվելու համար ձերբակալում և 19 ժամ կալանք (*Apple v. Germany*, թիվ 77909/01)

- Օրենքով սահմանված կալանքի տակ պահելու առավելագույն ժամկետը լրանալուց հետո կալանքի տակ պահելը և կալանքից ազատելու մասին հրամանի կատարման հետաձգումը (*Picaro v Italy*, թիվ 42644/02)

- Կալանքից ազատելը 63 օրով հետաձգելը (*Asenov v. Bulgaria*, թիվ 42026/98)

- Կալանքի ժամկետը երկարացնելու մասին հրաման տալուց հետո հարցաքննության համար ձերբակալվածներին ոստիկանություն տանելու մասին դատավորի կողմից հանձնարարական տալը, ինչպես նաև վարույթի վերանայման հնարավորության բացակայություն (*Emrullah Karagöz v. Turkey*, թիվ 78027/01, *Da g and Ya ş ar v. Turkey*, թիվ 4080/02)

- ՉԻԱՅ-ի վարակ կրող հիվանդի հարկադիր մեկուսացում՝ այլ անձանց վարակելու ռիսկի հիմքով (*Enhorn v. Sweden*, թիվ 56529/00)

- Մասնավոր հոգեբուժական հիվանդանոցում անազատության մեջ պահելու իրավաչափությունը (*Storck v. Germany*, թիվ 61603/00)

- Հոգեբուժական հիմնարկում կալանքի տակ պահելու օրինականությունը (*Schenkel v. the Netherlands*, թիվ 62015/00)

- Պայմանական վաղալետ ազատման համար պահանջվող պայմանների կատարման գործնական անհնարինությամբ պայմանավորված շարունակաբար հոգեբուժական հիմնարկում պահելը (*Kolanis v. United Kingdom*, թիվ 517/02)

- Արտաքսման նպատակով կալանքի տևողությունը և օրինականությունը (*Bordovskiy v. Russia*, թիվ 49491/99)

- Արտաքսման նպատակով կալանքի օրինականությունը, բացառությամբ արտաքսման մասին որոշման վերացման դեպքի (*Ze č iri v. Italy*, թիվ 55764/00)

- Արտաքսման նպատակով կալանքի տևողությունը և ազատ արձակելու մասին խնդրանքի քննության ժամկետի երկարությունը (*Singh v. the Czech Republic*, թիվ 60538/00)

- Դատախազի դերը կալանքի տակ պահելու մասին որոշման կայացման/հաստատման գործում (*Salov v. Ukraine*, no. 65518/01)

- Հոգեբուժական հաստատությունում կալանքից ազատվելու մասին խնդրանքի ներկայացման հնարավորության բացակայություն (*Gorshkov v. Ukraine*, թիվ 67531/01)

- Մինչդատական վարույթում կալանքի տակ պահելու հարցի կապակցությամբ դռնբաց դատական քննության բացակայություն (*Reinprecht v. Austria*, թիվ 67175/01)

6-րդ հոդված – Արդար դատաքննության իրավունքին վերաբերող գործեր

- Վիրավորանքի գործով անվճար իրավաբանական օգնությունն չտրամադրելը (*Steel and Morris v. the United Kingdom*, թիվ 68416/01)

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

- Ջինվորական ծառայության ժամանակ կրած վնասի կապակցությամբ պետության դեմ բողոք բերելու իրավունքի բացակայություն (*Roche v. the United Kingdom*, թիվ 32555/96 [GC])
- Պաշտամենտական անձեռնմխելիության կիրառումը պատգամավորի կատարած վիրավորական հայտարարությունների առնչությամբ (*Ielo v. Italy*, թիվ 23053/02)
- Աջակողմյան խմբավորման կողմից ձայնագրված լազերային ձայնասկավառակների առգրավումը և բռնագանձումը վիճարկելու համար դատարանի մատչելիությունը (*Linnekogel v. Switzerland*, թիվ 43874/98)
- Դատական ծախսերի բարձր լինելու պատճառով դատարանի անմատչելիությունը (*Podbielski and PPU Polpure v. Poland*, թիվ 39199/98, *Kniat v. Poland*, 71731/01, *Jedamski and Jedamska v. Poland*, թիվ 73547/01),
- Բանտարկյալների նկատմամբ անվտանգության ուժեղացված միջոցառումների կիրառման փաստը վիճարկելու համար դատարանի մատչելիությունը (*Musumeci v. Italy*, no. 33695/96, *Bifulco v. Italy*, թիվ 60915/00, *Gallico v. Italy*, no. 53723/00, *Salvatore v. Italy*, թիվ 42285/98),
- Գերագույն դատարանի կողմից բողոքի մերժումը վերաքննիչ և ստորադաս դատարանների վճիռներում ծառայության տարբեր ժամկետներ նշված լինելու հիմքով (*Mikulová v. Slovakia*, թիվ 64001/00) և բողոքի մերժումը ժամկետը բաց թողնելու պատճառաբանությամբ, չնայած այն հանգամանքին, որ բողոքը ուղարկվել էր պատվիրված նամակով նախքան սահմանված ժամկետի ավարտը (*Hornáček v. Slovakia*, թիվ 65575/01)
- Վարչական վարույթում երրորդ կողմի մասնակցության մերժում (*Budmet Sp. Z O. O. v. Poland*, թիվ 31445/96)
- Անզգուշության հետևանքով հղիության ժամանակ արատները չհայտնաբերելու արդյունքում կրած վնասների կապակցությամբ բողոք ներկայացնելու ծնողների իրավունքը բացառող նոր օրենսդրության կիրառումը ընթացիկ դատական վարույթի ժամանակ (*Draon v. France*, no. 1513/03 [GC], և *Maurice v. France*, թիվ 11810/03 [GC])
- Վերջնական և պարտադիր կատարման ենթակա վճիռը վերացնելը (*Ro ș ca v. Moldova*, թիվ 6267/02, *Popov v. Moldova* (թիվ 2), թիվ 19960/04), և քաղաքացիական վարույթին միջամտելու դատախազի իրավունքը (*Asito v. Moldova*, թիվ 40663/98)
- Սեփականության առգրավման վերաբերյալ նորմերի կամայական մեկնաբանությունը դատարանի կողմից, Սահմանադրական դատարանում բանավոր դատական ընթացակարգի և փաստարկները մշակելու համար բավարար ժամանակի բացակայությունը, ինչպես նաև ապացուցման պարտականության ծանր լինելը (*Blücher v. the Czech Republic*, թիվ 58580/00)
- Քաղաքացիական վարույթի մասին պատշաճ ծանուցումն ապահովելը (*Sukhorubchenko v. Russia*, no. 69315/01)
- Դատական ծանուցագրի ուշ առաքման հետևանքով քաղաքացիական գործով դատական նիստին կողմի մասնակցությունը խափանելը (*Yakovlev v. Russia*, թիվ 72701/01)
- Արտերկրում բնակվող կողմերին 90 օրվա ընթացքում ծանուցում չուղարկելու հիմքով վճարել բողոքի մերժումը (*Kaufmann v. Italy*, թիվ 14021/02)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
- Քրեական վարույթների և վնասների հատուցման մասով առանձին վարույթների, որոնց դիմումատուները կողմ է եղել, արդարությունը, մասնավորապես այդ երկու վարույթները միասին քննելը մերժելը (*Berkouche v. France*, թիվ 71047/01)

- Նախնական քննության ժամանակ ներկայացուցիչ չունեցող քաղաքացիական հայցվորին, բացառությամբ նրա փաստաբանների, գործի նյութերին ծանոթանալու հնարավորություն չտալը (*Frangy v. France*, թիվ 42270/98, *Menet v. France*, թիվ 39553/02)

- Վերաքննության կարգով գործի քննության ժամանակ մեղադրյալի չներկայանալը, նրան բանտ ուղարկած ծանուցումը չթարգմանելու հետևանքով (*Hermi v. Italy*, թիվ 18114/02) [Գործը ներկայումս գտնվում է Մեծ Պալատի վարույթում]

- Ոստիկանության խորամանկության դրսևորման արդյունքում թմրադեղերի վաճառքի համար դատապարտում և հայցվորի և նրա փաստաբանի բացակայությամբ վերաքննության կարգով գործի վերանայում (*Vanyan v. Russia*, թիվ 53203/99)

- Մեքենայի սեփականատիրոջ նկատմամբ տույժի կիրառում այն հիմքով, որ նա չէր տրամադրել լրիվ տեղեկատվություն վարողի մասին երբ մեքենան գերազանցել էր արագության թույլատրելի սահմանը (*Rieg v. Austria*, թիվ 63207/00)

- Ինքնամեղադրանք. ֆինանսական քննիչի կողմից տրվող հարցերին պատասխանելու պարտականությունը (*Shannon v. the United Kingdom*, թիվ 6563/03)

- Մեղադրյալներին նախքան դատավճռի կայացումը չլսելը (*Iliescu and Chiforec v. Romania*, թիվ 77364/01)

- Վերաքննիչ դատարան բողոք բերած անձի կնոջ ներկայացրած նամակի մասին այդ անձին տեղյակ չպահելը, նախկինում տված ցուցմունքներից հրաժարվելը (*M.S. v. Finland*, թիվ 46601/99)

- Ստորադաս դատարանի և գործով մի կողմի կողմից Սահմանադրական դատարանին ներկայացված փաստարկները [գործով] մյուս կողմի համար չհարապարակելը (*Milatová and others v. the Czech Republic*, թիվ 61811/00)

- Տուժողի բժշկական քննության ժամանակ մեղադրյալի՝ ներկայացուցիչ ունենալու հնարավորության բացակայությունը (*Cottin v. Belgium*, թիվ 48386/99)

- Արագացված դատական քննության իրականացումը մերժելը, ինչի հետևանքով դիմումատուները զրկվել է պատժի մեկ երրորդը կրելուց հետո պայմանական վաղաժամկետ ազատվելու հնարավորությունից (*Fera v. Italy*, թիվ 45057/98)

- Բռնությամբ իրականացված կողոպուտի համար պատասխանատվություն սահմանելն առանց տարբերություն դնելու բռնություն գործադրած և չգործադրած մեղադրյալների միջև (*Goktepe v. Belgium*, թիվ 50372/99)

- Երեխայի մոր դատապարտումը, ով մահացել էր իր ծնողներից մեկի կամ երկուսի կողմից դրսևորած վատ վերաբերմունքի հետևանքով, ում հայրը նախկինում դատարանի վճռով արդարացվել էր (*Guillemot v. France*, no. 21922/03)

- Մեկ ատյանում քննվող վարչական վարույթում բանավոր դատական լսումների անցկացումն արգելելը (*Miller v. Sweden*, թիվ 55853/00)

- Իրավաբանի նկատմամբ կարգապահական վարույթի շրջանակներում հրապարակային վարույթ չանցկացնելը (*Hurter v. Switzerland*, թիվ 53146/99)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

- Վճարել դատարանի կողմից Նախարարների դեմ հարուցված քրեական գործերով քննության իրականացման ընթացակարգային կանոնների բացակայությունն ու Նախարար չհանդիսացող մեղադրյալների դեմ հարուցված մեղադրանքների քննության համար իրավական հիմքի բացակայությունը (*Claes and others v. Belgium*, թիվ 46825/99, թիվ 47132/99, թիվ 47502/99, թիվ 49010/99, թիվ 49104/99, թիվ 49195/99 և թիվ 49716/99)
- Երեք մասնաշենք ունեցող ջերմաէլեկտրակայանի աշխատանքը դադարեցնելու մասին դատարանի որոշումները իշխանությունների կողմից չկատարելը (*Ahmet Okyay and others v. Turkey*, թիվ 36220/97)
- Գույքի ռեստիտուցիայի վերաբերյալ դատարանի որոշման կատարումն պետական իշխանությունների կողմից ուշացնելը (*Uzkur e lien e and others v. Lithuania*, թիվ 62988/00)
- Դատարանի վերջնական և պարտադիր կատարման ենթակա վճռով սահմանված վճարումը պետական իշխանությունների կողմից չկատարելը (*Tunç v. Turkey*, թիվ 54040/00)
- Պետական իշխանությունների կողմից փոխհատուցում վճարելու մասին վճիռը չկատարելը (*Makrakhidze v. Georgia*, թիվ 28537/02, “*Amat-G*” *Ltd. and Mebagishvili v. Georgia*, թիվ 2507/03)
- Վտարելու մասին հրամանը երկար ժամանակ չկատարելը՝ ոստիկանության կողմից աջակցություն տրամադրելը մերժելու հիմքով (*Matheus v. France*, թիվ 62740/00),
- Փաստաբանական Ասոցիացիայի կողմից դիմումատուի փաստաբանական գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքը չհաստատելը՝ չնայած Գերագույն վարչական դատարանի [Փաստաբանական Ասոցիացիայի] որոշումն կրկնակի անգամ չեղյալ համարելու մասին որոշման առկայությանը (*Turczanik v. Poland*, թիվ 38064/97),
- Պարտադիր կատարման ենթակա դատարանի վճիռը կատարելը գործատուի կողմից շարունակաբար մերժելը (*Fociac v. Romania*, թիվ 2577/02),
- Մասնավոր անձանց պայմանագիր կնքելը պատրադրելու վերաբերյալ Դատարանի վճիռների կատարմանն ուղղված Իշխանությունների ձեռնարկած միջոցների համապատասխանությունը (*Ghibusi v. Romania*, թիվ 7893/02),
- Ծովային Պալատների անկախությունն ու անաչառությունը (*Brudnicka and others v. Poland*, թիվ 54723/00)
- Բժշկական ասոցիացիաների և սոցիալական ապահովագրության խորհուրդների կողմից Տարածքային Բողոքարկման Կոմիտեի անդամ նշանակված փորձագետների անաչառությունը (*Thaler v. Austria*, թիվ 58141/00)
- Վերաքննիչ դատարանի դատավորի անաչառությունը, ում նկատմամբ մեղադրյալը առանձին քաղաքացիական հայց էր հարուցել (*Chmeli ř v. the Czech Republic*, թիվ 64935/01)
- Դատավորի անաչառությունը, ով տաս տարի առաջ ներգրավված է եղել նման փաստեր ունեցող գործում (*Indra v. Slovakia*, թիվ 46845/99)
- Սահմանադրական Դատարանի դատավորի անաչառությունը, ով իրավաբանական ֆիրմայում վարչական Դատարանի մի դատավորի գործընկերն է եղել (*Steck-Risch and others v. Liechtenstein*, թիվ 63151/00)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
- Սահամանադրական Դատարանի դատավորի անաչառությունը, ով նախկինում տվյալ գործող անցակցված վարույթների ընթացքում հառակորդ կողմի ներկայացուցիչն է եղել (*Mežnarić v. Croatia*, թիվ 71615/01)

- Նախկինում նախնական կալանքի վերաբերյալ բազմաթիվ որոշումներ կայացրած դատավորի անաչառությունը (*Jasiński v. Poland*, թիվ 30865/96)

- Դատարանին վիրավորելու համար իրավաբանի նկատմամբ կալանք նշանակող դատարանի անաչառ չլինելը (*Kyprianou v. Cyprus*, թիվ 73797/01 [GC])

- Ջրպարտության համար քրեական վարույթ սկսելը դատարանների կողմից մերժելը, այն հիմքով, որ դիմումատուն կատարել էր վիճարկվող հանցագործությունները, չնայած նրան, որ ինքը նախկինում ազատ էր արձակվել կամ էլ վարույթները դեռ ընթացքի մեջ էին (*Diamantides v. Greece* (թիվ. 2), թիվ. 71563/01)

- Քրեական գործով վարույթը կարճելուց հետո կալանքի տակ պահելու համար փոխհատուցում տրամադրելու մերժումը՝ անմեղությունն ապացուցող փաստեր չներկայացնելու հիմքով (*Capeau v. Belgium*, թիվ 42914/98)

- Քրեական գործով վարույթը կարճելուց հետո կալանքի տակ պահելու համար փոխհատուցում տրամադրելը մերժելը՝ կասկածի առկայության հիմքով (*A.L. v. Germany*, թիվ 72758/01)

- *In absentia* դատապարտումը (*R.R. v. Italy*, թիվ 42191/02)

- Արտասահմանում ազատագրվման մեջ գտնվող անձի՝ իր բացակայությամբ *in absentia* և առանց նրա ներկայացուցչի մասնակցության դատապարտումը (*Mariani v. France*, թիվ 43640/98)

- Փաստաբանի կողմից արտաքսված և վերադառնալու իրավունքից զրկված մեղադրյալի շահերի պաշտպանության իրականացման անհնարինությունը (*Harizi v. France*, թիվ 59480/00)

- Նախնական կալանքի փուլում իրավաբանի տրամադրումը մերժելը, իրավաբանի տված հետագա խորհրդատվությունների նկատմամբ հսկողության իրականացումն և իրավաբանի այցերի և գործի նյութերին ծանոթանալու հնարավորության սահմանափակումը (*Öçalan v. Turkey*, թիվ 46221/99 [GC])

- Մեղադրյալի փաստաբանի բացակայությամբ որոշ դատական նիստերի անցկացումն ու վկաների հարցաքննությունը (*Balliu v. Albania*, թիվ 74727/01)

- Դատավորին փոխարինելուց հետո վկաներին կրկին լսելը մերժելը (*Graviano v. Italy* (թիվ. 2), թիվ 10075/02)

- Դատաքննության ընթացքում դիմումատուի փաստաբանի բացակայության պայմաններում իրականացված հարցաքննության ժամանակ նրանից վերցված մեղադրական ցուցմունքների օգտագործումն, ինչպես նաև դատաքննության ընթացքում այդ ցուցմունքների արժանահավատվությունը վիճարկելու համար ընթացակարգային երաշխիքների բացակայությունը (*Kolu v. Turkey*, թիվ 35811/97)

- Բանտի խցում կամ երրորդ բանտարկյալի կողմից ենթադրյալ սեռական բռնության ենթարկվածին հարցաքննելու հնարավորության բացակայությունը (*Mayali v. France*, թիվ 69116/01)

- Դատական քննության ժամանակ պաշտպանին՝ մեղադրյալի դեմ ցուցմունք տվող վկաներին հարցաքննել չթույլատրելը, հիմք ընդունելով իրենց տարիքն ու տված ցուցմունքները, որոնք վերաբերվում էին սեռական հանցագործության և երեխաների նկատմամբ

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից անառակաբարո գործողություններ իրականացնելու մեղադրանքներին (*Bocos-Cuesta v. the Netherlands*, no. 54789/00)

- Դատավարության ընթացքում մեղադրյալին իր դեմ ցուցմունք տվող վկաներին հարցանքները չթույլատրելը (*Taal v. Estonia*, թիվ 13249/02)

- Պատասխանատվության ենթարկելը վկաների տված այն ցուցմունքների հիման վրա, որոնք մեղադրյալը հնարավորություն չի ունեցել վիճարկել (*Mildand Virtanen v. Finland*, թիվ 39481/98 և թիվ 40227/98)

- Դիմումատուի գործի քննության ժամանակ իր դեմ ցուցմունք տվող վկային Դիմումատուի կողմից հարցաքննելու հնարավորության բացակայությունը (*Bracci v. Italy*, թիվ 36822/02)

8-րդ հոդված – Անձնական և ընտանեկան կյանքի, բնակարանի և նամակագրության նկատմամբ հարգանքի իրավունքին վերաբերող գործեր

- Անզգուշության հետևանքով հղիության ընթացքում որոշակի արատներ չնկատելու կապակցությամբ ծնողների կողմից վնասների հատուցման պահանջ ներկայացնելն օրենսդրությամբ արգելելը (*Draon v. France*, թիվ 1513/03 [GC], և *Maurice v. France*, թիվ 11810/03 [GC])

- Առանց համապատասխան համաձայնության առկայության հոգեբուժական նպատակներով մեկուսացման ժամանակ բուժման իրականացում (*Storck v. Germany*, թիվ 61603/00)

- Զինձառայողների նկատմամբ կիրառվող թեստերի մասին տեղեկություններ ստանալու արդյունավետ ընթացակարգի բացակայությունը (*Roche v. the United Kingdom*, թիվ 32555/96 [GC])

- Շրջակա միջավայրում գոյություն ունեցող ուժեղ ախտոտվածությունից Դիմումատուին պաշտպանելու ուղղությամբ իշխանությունների կողմից համապատասխան միջոցներ չձեռնակելը՝ (*Fadeyeva v. Russia*, թիվ 55723/00)

- Սադոմազոֆիստական արարքների համար դատապարտելը (*K.A. and A.D. v. Belgium*, թիվ 42758/98 և թիվ 45558/99)

- Երկարատև քրեական վարույթների ընթացքում անձնագիրն առգրավելն ու հետ չվերադարձնելը (*Iletmi ş v. Turkey*, թիվ 29871/96)

- Տնային կալանքի ենթարկված անձին նկարելու և դրանք մամուլի կողմից տպագրության համար հասանելի դարձնելու համար իրավական հիմքի բացակայությունը (*Sciacca v. Italy*, թիվ 50774/99)

- Անվտանգության նպատակներով իրականացվող ստուգումների իրավական հիմքի պատշաճությունը (*Antunes Rocha v. Portugal*, թիվ 64330/01)

- Մասնավոր սեփականություն հանդիսացող տարածքում գաղտնալսող սարք տեղադրելու միջոցով հաղորդակցությունների գաղտնալսումների իրականացման համար իրավական հիմքի բացակայությունը (*Vetter v. France*, թիվ 59842/00)

- Հեռախոսազանգերի գաղտնալսման համար իրավական հիմքերի պատշաճությունը (*A g ao g lu v. Turkey*, թիվ 27310/95)

- Կալանավորվածի և իր ընտանիքի անդամների միջև կայացած հեռախոսազրույցները գաղտնալսելու և ձայնագրելու իրավական հիմքի բացակայությունը (*Wisse v. France*, թիվ 71611/01)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
- Առանձին քրեական գործի շրջանակներում ձայնագրված խոսակցությունների քաղվածքի օգտագործումը այլ քրեական գործով վարույթի ընթացքում (*Matheron v. France*, թիվ 57752/00)

- Դատարանների կողմից դեռևս չծնված երեխայի նկատմամբ հայրական իրավունքների ճանաչումն ու մոր նախկին ամուսնուց վերցրած ազգանվան փոփոխության մերժումը (*Znamenskaya v. Russia*, թիվ 77785/01)

- Գրանցման օրվանից մեկ տարվա ժամկետը լրանալուց հետո հայրությունը հերքելու անհնարինությունը, ԹՆԱ-ի թեստի առկայությունից անկախ (*Shofman v. Russia*, թիվ 74826/01)

- Լատվիայի իշխանությունների կողմից ընտանիքին երկրում մնալու թույլտվություն տալը մերժելը, չնայած այնտեղ երկար ապրելու հանգամանքին և երկրի հետ ունեցած սերտ կապերին (*Sisojeva v. Latvia*, թիվ 60654/00) [Գործը ներկայումս գտնվում է Մեծ Պալատի վարույթում]

- Ծնողական իրավունքից զրկելու և որդեգրելու մասին հայցի կապակցությամբ Դատարանների կողմից որոշում չկայացնելը (*Z.M. and K.P. v. Slovakia*, թիվ 50232/99)

- Երեխայի հետ շփվելու իրավունքի կասեցումը (*Süss v. Germany*, թիվ 40324/98)

- Երեխային՝ պատիժը կրած հորը վերադարձնելուն ուղղված Ռումինիայի իշխանությունների ձեռնարկած միջոցների պատշաճությունը (*Monory v. Romania and Hungary*, no. 71099/01)

- Երեխային Գերմանիայում գտնվող իր մորը վերադարձնելուն ուղղված Խորվաթիայի իշխանությունների ձեռնարկած միջոցների պատշաճությունը (*Karadzi ć v. Croatia*, թիվ 35030/04)

- Իր երեխաների հետ շփվելու հոր իրավունքի իրականացումը ապահովելուն ուղղված միջոցների պատշաճությունը (*Zawadka v. Poland*, թիվ 48542/99, *Siemianowski v. Poland*, թիվ 45972/99, *Bove v. Italy*, թիվ 30595/02, *Reigado Ramos v. Portugal*, թիվ 73229/01) և երեխաներին հորը վերադարձնելու մասին դատարանի որոշման կատարումը (*H.N. v. Poland*, թիվ 77710/01)

- Բանտարկյալին [իր] մոր և եղբոր այցելելությունն արգելելը (*Bagi ń ski v. Poland*, թիվ 37444/97)

- Բանտարկյալին իր վատառողջ ծնողին տեսակցելն արգելելը (*Schemkamper v. France*, թիվ 75833/01)

- Օտարերկրացուն դատապարտելուց հետո երկրից վտարելը, որի հետևանքով նա բաժանվել է իր կնոջից և երեխաներից (*Üner v. the Netherlands*, թիվ 46410/99) [Գործը ներկայումս գտնվում է Մեծ Պալատի վարույթում]

- Երկար ժամանակ [տվյալ երկրում] բնակվելուց հետո այլ երկրի քաղաքացիություն ունեցող անձին երկրից վտարելը (*Keles v. Germany*, թիվ 32231/02)

- Դատերն իր ծնողին միանալն արգելելն այն երկրում, որտեղ վերջինս ապրում էր ունենալով օրինական կարգավիճակ (*Tuquabo-Tekle and others v. the Netherlands*, թիվ 60665/00)

- Յուլիսային Կիպրոսում տուն մուտք գործելն արգելելը (*Xenides-Arestis v. Turkey*, թիվ 46347/99)

- Գնչու ընտանիքների համար, որոնց տները 1993 թվականին այրվել էին մի խումբ մարդկանց, այդ թվում ոստիկանների կողմից, բավարար բնակարանային պայմաններ իշխանությունների կողմից չապահովվելը (*Moldovan and others v. Romania* (no. 2), թիվ 41138/98 և թիվ 64320/01; տե՛ս նաև *Moldovan and others v. Romania* (no. 1) (բարեկամական կարգավորում))

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
- Երրորդ անձի կողմից վարձակալի բացակայության ժամանակ վարձակալված բնակարանն անօրինական կարգով տիրապետումից ազատելուն և վարձակալին իր բնակարանը հետ վերադարձնելուն ուղղված միջոցառումների պատշաճությունը (*Novoseletskiy v. Ukraine*, թիվ 47148/99)

- Տան խուզարկության օրինականությունը (*L.M. v. Italy*, թիվ 60033/00)

- Իրավաբանի աշխատավայրը խուզարկելն ու գաղտնի նյութի առգրավումը (*Sallinen and others v. Finland*, թիվ 50882/99)

- Աշխատավայրի և տան խուզարկությունը և դիմումատուի տղայի նկատմամբ թույլատրելի արագությունը գերազանցելու համար հարուցված գործի քննության ենթատեքստում փաստաթղթերի առգրավում (*Buck v. Germany*, թիվ 41604/98)

9-րդ հոդված – Կրոնի և համոզմունքների ազատության վերաբերյալ գործեր

- Համալսարանում մուսուլմանական գլխաշոր կրելն արգելելը (*Leyla Şahin v. Turkey*, թիվ 44774/98 [GC])

10-րդ հոդված - Արտահայտվելու ազատության վերաբերյալ գործեր

- Միության անդամներին պատասխանատվության ենթարկելն առանց նախնական թույլտվության մանուլում հայտարարություններ անելու համար (*Karademirci and others v. Turkey*, թիվ 37096/97 և թիվ 37101/97)

- Դատարանին վիրավորելու համար իրավաբանին հինգ օր ժամկետով ազատազրկելը (*Kyprianou v. Cyprus*, թիվ 73797/01 [GC])

- Նախագահին (*Pakdemirli v. Turkey*, թիվ 35839/97) և Նախարարին (*Turhan v. Turkey*, թիվ 48176/99) զրպարտելու համար վնասների հատուցումը և ելույթի ընթացքում Նախարարներին վիրավորելու համար դատապարտելը (*Biol v. Turkey*, թիվ 44104/98)

- Քաղաքական գործիչներին զրպարտող հոդվածների կապակցությամբ թերթի կողմից վնասները հատուցելու մասին դատարանի որոշումը (*Ukrainian Media Group v. Ukraine*, թիվ 72713/01)

- Տարածքային կառավարման մարմնի ներկայացուցչին թերթում զրպարտելու համար վնասների հատուցման մասին դատարանի որոշումը (*Grinberg v. Russia*, թիվ 23472/03)

- Ջրպարտության համար դատապարտելը (*Sokolowski v. Poland*, թիվ 75955/01)

- Նախքան ընտրությունները նախագահի թեկնածուի մասին սուտ տեղեկություններ տարածելու համար դատապարտումը (*Salov v. Ukraine*, թիվ 65518/01)

- Ոստիկանին զրպարտելու համար լրագրողի նկատմամբ վնասների հատուցման մասին դատարանի կողմից որոշում կայացնելը (*Savitshi v. Moldova*, թիվ 11039/02)

- Լրագրողի կողմից մեկ այլ լրագրողի զրպարտելու համար դատապարտելը (*Urbino Rodrigues v. Portugal*, թիվ 75088/01)

- Ջրպարտության համար մեծ չափով վնասների հատուցման մասին դատարանի որոշումը (*Independent News and Media and Independent Newspapers Ireland Limited v. Ireland*, թիվ 55120/00)

- Հրատարակչությանը իսլամին վիրավորող նովել տպագրելու համար դատապարտելը (*I .A. v. Turkey*, թիվ 42571/98)

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

- Կրոնական կազմակերպությանը Եհովայի վկաների կողմից այլ կրոնական կազմակերպություններին զրպարտելու համար վնասների հատուցումը (*Paturel v. France*, թիվ 54968/00)
- Տպագրված նյութի առգրավումն ու քաղաքական գործչին հրատարկչության կողմից գրականագիտական գրախոսությունում ներկայացված նշումների համար փոխհատուցում վճարելու մասին ակտը (*Wirtschafts-Trend Zeitschriftenverlags GmbH v. Austria*, թիվ 58547/00)
- Ջրպարտության համար պատասխանատվության ենթարկելն ու վնասների հատուցումը, ինչպես նաև մեղադրանք առաջադրված քաղաքական գործչի բնակակցի մասին պատմություն տպագրելն ամսագրի կողմից արգելելը (*Wirtschafts-Trend Zeitschriftenverlags GmbH v. Austria*, թիվ 66298/01 թիվ 15653/02)
- Հետաքննության ժամանակ գործի նյութերից քաղվածք տպագրող լրագրողին պատասխանատվության ենթարկելը (*Tourancheau and July v. France*, թիվ 53886/00)

11-րդ հոդված – Միավորման ազատության հետ կապված գործեր

- Կոմունիստական կուսակցությունը գրանցելը մերժելը (*Partidul Comunistilor (Nepeceristi) and Ungureanu v. Romania*, թիվ 46626/99)
- Տեղական իշխանության մարմինների կողմից բնակչությանը Մակեդոնացի փոքրամասնությունների քաղաքական կուսակցության գրասենյակների վրա հարձակումներ գործելուն հրահրելը, ինչպես նաև ոստիկանության կողմից չմիջամտելը (*Ouranio Toxo and others v. Greece*, թիվ 74989/01)
- Քաղաքական կուսակցության ներկայացուցիչներին արտակարգ իրավիճակում գտնվող շրջան այցելելն արգելելը (*Güneri and others v. Turkey*, թիվ 42853/98, թիվ 43609/98 և թիվ 44291/98)
- Քաղաքացիական ծառայողներին տեղափոխելը՝ ենթադրաբար արհեստակցական միության գործողությունների հիմքով (*Ertas Aydin and others v. Turkey*, no. 43672/98, *Bulga and others v. Turkey*, թիվ 43974/98, *Akat v. Turkey*, թիվ 45050/98)
- Քաղաքական հավաքներ և միջոցառումներ անցկացնելու փորձին միջամտելը և միավորման ազատության դրսևորման ոլորտի դրական պարտավորությունները չկատարելը (*United Macedonian Organisation Ilinden and Ivanov v. Bulgaria*, թիվ 44079/98), ինչպես նաև քաղաքական երթի իրականացումն արգելելը (*Ivanov v. Bulgaria*, թիվ 46336/99)
- Ընկերակցության լուծարումը հակասահմանադրական լինելու հիմքով (*United Macedonian Organisation Ilinden and Pirin and others v. Bulgaria*, թիվ 59489/00)
- Ընկերակցության լուծարումը Պետությանը վտանգ սպառնալու հիմքով (*IPSD and others v. Turkey*, թիվ 35832/97)

12-րդ հոդված -- Ամուսնանալու և ընտանիք կազմելու իրավունքի վերաբերյալ գործեր

- Սկեսրարի և հարսի ամուսնության արգելումը քանի դեռ նրանց նախկին ամուսինները կենդանի են (*B. and L. v. the United Kingdom*, թիվ 36536/02)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
14-րդ հոդված – Խտրականության արգելման վերաբերյալ գործեր

- Սպանության հնարավոր ռասսայական դրդապատճառների ուղղությամբ հետաքննություն չիրականացնելը (*Nachova and others v. Bulgaria*, թիվ 43577/98 և թիվ 43579/98 [GC])
- Վատ վերաբերմունքի դրսևորման հիմք հանդիսացող հնարավոր ռասսայական դրդապատճառների ուղղությամբ հետաքննություն չիրականացնելը (*Bekos and Koutropoulos v. Greece*, թիվ 15250/02)
- Նախկին Պետական Անվտանգության (Կոմիտեի) գործակալներին մասնավոր ոլորտի աշխատանքից ազատելն ու որոշ մասնավոր ոլորտի կառույցներում աշխատելն արգելելը (*Rainys and Gasparavicius v. Lithuania*, թիվ 70665/01 և թիվ 74345/01)
- Բողոքների քննության հետ կապված խտրականության դրսևորում՝ գնչու լինելու հիմքով (*Moldovan and others v. Romania* (թիվ. 2), թիվ 41138/98 և թիվ 64320/01, և տե՛ս նաև *Moldovan and others v. Romania* (թիվ. 1)(*բարեկամական կարգավորում*))
- Մշտական բնակության իրավունք չունեցող օտարերկրացիներին երեխայի նպաստը չտրամադրելը (*Niedzwiecki v. Germany*, թիվ 58453/00, *Okpisz v. Germany*, թիվ 59140/00)
- Ազգությամբ չեչեն լինելու հիմքով խտրականության դրսևորումը (*Timishev v. Russia*, թիվ 55762/00 և թիվ 55974/00)
- Միայնակ հոր կողմից իր երեխային տրամադվող նպաստի նկատմամբ հարկային արտոնություն չկիրառելը (*P.M.v. the United Kingdom*, թիվ 6638/03)

Թիվ 1 Արձանագրության 1-ին հոդված – Սեփականության իրավունքի վերաբերյալ գործեր

- Գերագույն Ղատարանի կողմից Հարավսլավիայի բանակի նախկին սպաների՝ իջեցված գներով տուն գնելու իրավունքի վերացումը (*Veselinski v. “the Former Yugoslav Republic of Macedonia”*, թիվ 45658/99 *Djidrovski v. “the Former Yugoslav Republic of Macedonia”*, թիվ 46447/99)
- Երկարաժամկետ վարձակալության նկատմամբ հսկողության համակարգի առկայությունը, որի հետևանքով անհնարին է դառնում գույքի պահպանման վարձատուի պարտականությունը կատարելը (*Hutten-Czapska v. Poland*, թիվ 35014/97) [գործը ներկայունս գտնվում է Մեծ Պալատի վարույթում]
- Որպես ժառանգություն ստացած հողը առանց փոխհատուցման հարկային մարմիններին տրամադրելու դիմումատուների պարտականությունը (*Jahn and others v. Germany*, թիվ 46720/99, թիվ 72203/01 և թիվ 72552/01 [GC])
- Հարավսլավական ավիաուղիներից վարձակալած ինքնաթիռի կալանավորում՝ Նախկին Հարավսլավիայի նկատմամբ ՄԱԿ-ի կողմից սահմանված սանկցիայի կատարման համար՝ Տնտեսական Խորհրդի ընդունած կարգի ուժով (*Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi v. Ireland*, թիվ 45036/98 [GC])
- Չկնորսություն իրականացնելու նկատմամբ սահմանափակումներ նախատեսելը (*Alatulkkila and others v. Finland*, թիվ 33538/96)
- Մաքսային մարմինների կողմից ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելու լիցենզիան ուժը կորցրած ճանաչելը (*Rosenzweig and Bonded WarehousesLtd. v. Poland*, թիվ 51728/99)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

- Բանկի լիցենզիան ուժը կորցրած ճանաչելու պատշաճ ընթացակարգի բացակայությունը (*Capital Bank AD v. Bulgaria*, թիվ 49429/99)
- Անօրինական կարգով պետականացված գույքի՝ երրորդ անձանց առուվաճառքի գործարքը չեղյալ համարելու պահանջը դատարանի կողմից մերժելը (*Str ă in and others v. Romania*, թիվ 57001/00)
- Փաստաբանի արտոնագիրն անվավեր ճանաչելը (*Buzescu v. Romania*, թիվ 61302/00)
- Տեղական հարկային մարմինների կողմից կազմակերպած աճուրդի ժամանակ ձեռք բերված մեքենան գրանցելը մերժելը՝ անհայտ ծագում ունենալու հիմքով (*Sildedzis v. Poland*, թիվ 45214/99)
- Առանց հատուցում տրամադրելու ծովափում գտնվող գույքի նկատմամբ իրավունքն անվավեր ճանաչելը ու հյուրանոցը քանդելը (*N.A. and others v. Turkey*, թիվ 37451/97)
- Անօրինական կառուցված պահեստը քանդելը (*Saliba v. Malta*, թիվ 4251/02)
- Ֆիրմային անվանման գրանցումն մերժելը՝ նախնական գրանցման խնդրանքի ներկայացումից հետո ուժի մեջ մտած միջազգային պայմանագրի հիման վրա (*Anheuser Busch Inc. v. Portugal*, թիվ 73049/01)
- Սեփականությունից զրկելու դիմաց որպես հատուցում բնակարաններ տրամադրելու պարտականությունը իշխանությունների կողմից չկատարելը կամ դրա կատարման երկարատև ուշացումը (*Kirilova v. Bulgaria*, թիվ 42908/98)
- Գումարի վճարման մասին դատարանի վճիռն իշխանությունների կողմից չկատարելը (*Tütüncü and others v. Turkey*, թիվ 74405/01)
- Անսական թոշակի պարբերաբար ուշացմամբ վճարման հետևանքով արժեզրկման արդյունքում թոշակի արժեքը կորցնելը (*Solodyuk v. Russia*, թիվ 67099/01)
- Օրենսդրությունը հետադարձ ուժով կիրառելու արդյունքում օրենքով սահմանված արտոնություններ չտրամադրելը (*Kechko v. Ukraine*, թիվ 63134/00)
- Դիմումատուի մեքենան՝ իր անուսնուն խարդախության համար դատապարտելու առնչությամբ բռնագրավելու համար իրավական հիմքի բացակայությունը (*Frizen v. Russia*, թիվ 58254/00) և երրորդ անձի կողմից Դիմումատուի անունից Ռուսաստան անցկացրած գումարի բռնագրավման համար իրավական հիմքի բացակայությունը (*Baklanov v. Russia*, թիվ 68443/01)
- Անբարեխիղճ տիրապետման արդյունքում հողի նկատմամբ սեփականության իրավունքից զրկվելը (*J.A. Pye (Oxford) Ltd. v. United Kingdom*, թիվ 44302/02)
- Երրորդ կողմին նախկինում պետականացված դիմումատուի գույքը վաճառելու հետևանքով նրան գույքից զրկելը (*Paduraru v. Romania*, թիվ 63252/00)
- Սեփականությունից զրկելու համար հատուցման գումարի չափի սահմանման ու վճարման երկարատև ուշացումը (*Mason and others v. Italy*, թիվ 43663/98, *Capone v. Italy*, թիվ 62592/00)

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
Թիվ 1 Արձանագրության 2-րդ հոդված

- Ուսանողին համալսարանից հեռացնելը դասախոսությունների ժամանակ մուսուլմանական գլխաշորը հանելու պահանջը մերժելու հիմքով (*Leyla Ş ahin v. Turkey*, թիվ 44774/98 [GC])

Թիվ 1 Արձանագրության 3-րդ հոդված -- Ազատ ընտրությունների իրավունքին վերաբերվող գործեր

- Նոր Կալեդոնիայի կոնգրեսի ընտրություններում քվերակելու իրավունք ստանալու համար Նոր Կալեդոնիայում տաս տարի բնակության պահանջի առկայությունը (*Py v. France*, թիվ 66289/01)

- Բանտարկյալներին քաղաքացիական իրավունքներից զրկելը (*Hirst v. United Kingdom*, թիվ 74025/01 [GC])

Թիվ 4 Արձանագրության 2-րդ հոդված – Բացառապես տեղաշարժվելու ազատության իրավունքին վերաբերող գործեր

- Քրեական վարույթի ընթացքում առանց թույլտվության երկար ժամանակով բնակության վայրից չհեռանալու մասին պահանջ սահմանելը (*Fedorov and Fedorova v. Russia*, թիվ 31008/02, *Antonenkov and others v. Ukraine*, թիվ 14183/02)

- Ռուսաստանի Դաշնության մեկ մարզից մյուսը տեղաշարժվելն արգելելը՝ ազգությամբ չեչեն լինելու պատճառով (*Timishev v. Russia*, թիվ. 55762/00 և թիվ 55974/00, *Gartukayev v. Russia*, թիվ 71933/01)

Թիվ 7 Արձանագրության 2-րդ հոդված – Քրեական գործերով բացառապես բողոքարկման իրավունքին վերաբերող գործեր

- Դատարանին վիրավորելու համար վարչական պատասխանատվության կիրառումը բողոքարկելու հնարավորության բացակայությունը (*Gurepka v. Ukraine*, թիվ 61406/00)

(b) Վճիռներ, որոնք վերաբերում են բացառապես դատարանի կողմից արդեն քննված հարցերին

- **219 գործեր**¹՝ վարչական և քաղաքացիական վարույթների տևողության վերաբերյալ. Յունաստանում (84 վճիռ¹, ներառյալ մեկ վճիռ գանգատը ցուցակից հանելու մասին), Սլովակիայում (22 վճիռ), Թուրքիայում (17 վճիռ²), Լեհաստանում (15 վճիռ³), Չեխիայի Չանրապետությունում և Յունգարիայում (13 վճիռ յուրաքանչյուրի դեպքում), Խորվաթիայում և Ռուսաստանում (10 վճիռ յուրաքանչյուրի դեպքում⁴), Ավստրիայում և Ֆրանսիայում (վեց վճիռ), Բելգիայում (4 վճիռ, ներառյալ մեկ բարեկամական կարգավորում), Ուկրաինայում (4 վճիռ), Գերմանիայում (3 վճիռ, ներառյալ մեկ վճիռ գործը ցուցակից հանելու մասին), Բուլղարիայում և Մակեդոնիայի Նախկին Հարավսլավիական Հանրապետությունում (երկու վճիռ յուրաքանչյուրի դեպքում), Ֆինլանդիայում, Լյուքսեմբուրգում, Ռումինիայում, Սլովենիայում և Շվեյցարիայում (մեկ վճիռ յուրաքանչյուրի դեպքում⁵), Սիդեռլանդներում (մեկ վճիռ գործը ցուցակից հանելու մասին), Դանիայում և Սիացյալ Թագավորությունում (մեկ բարեկամական կարգավորում յուրաքանչյուրի դեպքում):

1 Երկու գործերով վճիռներում էլ խախտումներ չեն արձանագրվել:

2 Երկու գործերով վճիռներում էլ խախտումներ չեն արձանագրվել:

3 Մեկ գործով վճռում խախտում չի արձանագրվել:

4 Խորվաթիային վերաբերվող մի վճռում խախտում չի արձանագրվել:

5 Ռումինիային վերաբերվող գործով վճռում խախտում չի արձանագրվել:

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
- **55 գործեր**՝ քրեական գործերով վարույթների տևողության վերաբերյալ. Ֆրանսիայում (վեց վճիռ⁶), Թուրքիայում (վեց վճիռ, ներառյալ մեկ բարեկամական կարգավորում), Հունաստանում և Ֆինլանդիայում (հինգ վճիռ⁷), Ավստրիայում և Չեխիայի Հանրապետությունում (չորս վճիռ, ներառյալ մեկ բարեկամական կարգավորում յուրաքանչյուրի դեպքում), Բելգիայում (չորս վճիռ⁸), Լեհաստանում (երեք վճիռ), Գերմանիայում, Հունգարիայում, Պորտուգալիայում, Ռումինիայում և Սիացյալ Թագավորությունում (երկու վճիռ յուրաքանչյուրի դեպքում⁹), Բուլղարիայում, Խորվաթիայում, Իռլանդիայում, Սլովակիայում, Շվեյցարիայում և Ուկրաինայում (մեկ վճիռ յուրաքանչյուրի դեպքում¹⁰), Դանիայում և Լիտվայում (մեկ վճիռ գործը ցուցակից հանելու մասին յուրաքանչյուրի դեպքում):

- **156 գործեր**՝ դատական ակտերը չկատարելու վերաբերյալ: Ուկրաինայում (100 վճիռ¹¹), Ռուսաստանում (37 վճիռ¹²), Ռումինիայում (ութ վճիռ, ներառյալ մեկ բարեկամական կարգավորում), Հունաստանում (վեց վճիռ) և Մոլդովայում (հինգ վճիռ):

- **63 գործեր**՝ Թուրքիայում սեփականությունից զրկելու համար նախատեսված հատուցման վճարման ուշացման վերաբերյալ (համեմատի՛ր Ակուսն ընդդեմ Թուրքիայի (*Akkus v. Turkey*) 1997թ. հուլիսի 9-ի վճռի հետ):

- **42 գործեր**՝ Թուրքիայի Պետական անվտանգության դատարանի անկախ և անաչառ չլինելու վերաբերյալ¹³ (համեմատի՛ր նաև Ինկալն ընդդեմ Թուրքիայի (*Incal v. Turkey*) գործով 1998 թ. հունիսի 9-ի և Քիրակլարն ընդդեմ Թուրքիայի (*Çiraklar v. Turkey*) գործով 1998թ. հոկտեմբերի 28-ի վճիռների հետ), նույն հարցը ծագել է նաև արտահայտվելու ազատության վերաբերյալ բազմաթիվ վճիռներում (տե՛ս ստորև), ինչպես նաև տասնութ այլ վճիռներում:

- **26 գործեր**՝ (ներառյալ մեկ բարեկամական կարգավորում) Թուրքիայի Պետական անվտանգության դատարանի անկախության և անաչառության, ինչպես նաև անջատողական հարցերի վերաբերյալ քարոզչություն տարածելու և/կամ ատելություն և թշնամություն հրահրելու համար դատապարտելու վերաբերյալ¹⁴: 10-րդ հոդվածն առանձին վերցրած դիտարկվել է լրացուցիչ յոթ գործերում (ներառյալ մեկ բարեկամական կարգավորում):

- **37 գործեր**՝ (ներառյալ երկու վճիռ գործը ցուցակից հանելու մասին) «անուղղակի բռնագրավման» սկզբունքի հիման վրա գույքի անօրինական օգտագործման օրինականացում

6 Երեք վճիռներ վերաբերվում են քաղաքացիական գործով կողմերի վրա վարույթի տևողության ազդեցությանը:

7 Ֆինլանդիային վերաբերվող մի գործով վճռում խախտում չի արձանագրվել:

8 Երկու վճիռներ վերաբերվում են քաղաքացիական գործով կողմերի վրա վարույթի տևողության ազդեցությանը:

9 Գերմանիային վերաբերվող գործով վճռում խախտում չի արձանագրվել: Պորտուգալիայի դեմ բերված երկու գանգատներն էլ վերաբերվում էին քաղաքացիական գործով կողմերի վրա վարույթի տևողության ազդեցությանը:

10 Ուկրաինայի դեմ բերված գանգատը վերաբերվում է քաղաքացիական գործով կողմերի վրա վարույթի տևողության ազդեցությանը:

11 Քառասուններկու վճիռներում արձանագրվել են 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի և Թիվ 1 Արձանագրության 1-ին հոդվածի խախտումներ, 23 վճիռներում արձանագրվել է միայն 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի խախտում, տասնվեց վճիռներում 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի և 13-րդ հոդվածի խախտումներ են արձանագրվել, երեք վճիռներում արձանագրվել է միայն Թիվ 1-ին Արձանագրության 1-ին հոդվածի խախտում և տասնվեց վճիռներում արձանագրվել են բոլոր այդ երեք հոդվածների խախտումներ:

12 Բոլոր այս վճիռներում արձանագրվել են ինչպես 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի, այնպես էլ Թիվ 1-ին Արձանագրության 1-ին հոդվածի խախտումներ, և համակցությամբ, և առանձին-առանձին:

13 Պրանցից երկուսում քննարկվում էր նաև վարույթների տևողության հարցը:

14 6-րդ և 10-րդ հոդվածների խախտումներ արձանագրվել են բոլոր գործերում բացառությամբ մեկի, որտեղ հրատարակչի պատասխանատվությունը անօրինական կազմակերպությանը մասնակցության հիմքով, չէր գնահատվել որպես 10-րդ հոդվածի խախտում: Մի գործում խախտումը արձանագրվել էր քրեական վարույթի տևողության առումով:

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից (համեմատի՛ր Կարբոնարան և Վենտուրան ընդդեմ Իտալիայի *Carbonara and Ventura v. Italy* գործով 2000 թ. մայիսի 30-ի վճռի հետ):

- **17 գործեր`** կալանքի տակ գտնվելու ժամկետի տևողության վերաբերյալ (յոթ գործ Լեհաստանի մասնակցությամբ, վեցը` Թուրքիայի, երկուսը` Ֆրանսիայի, մեկը` Չեխիայի Հանրապետության և Էստոնիայի մասնակցությամբ մեկ բարեկամական կարգավորում): Այս հարցը նաև դիտարկվել է Թուրքիայի մասնակցությամբ ևս ինը գործերում, Բուլղարիայի մասնակցությամբ` յոթ գործերում, Ռուսաստանի և Լեհաստանի մասնակցությամբ` յուրաքանչյուրի դեպքում հինգ գործերում և Էստոնիայի, Գերմանիայի, Սալթայի և Ուկրաինայի մասնակցությամբ յուրաքանչյուրի դեպքում մեկ գործում:

- **16 գործեր`** (ներառյալ յոթ բարեկամական կարգավորում) Իտալիայում վարձատուների համար իրենց գույքի նկատմամբ տիրապետման իրավունքի վերականգնման անհնարինությունը, ոստիկանության օգնությամբ վտարումները կատարելու համակարգի առկայության պատճառով (համեմատի՛ր Ինոքիլիար Սաֆին ընդդեմ Իտալիայի գործով 1999 թ. հուլիսի 28-ի վճռի հետ):

- **17 գործեր`** Վճռաբեկ դատարանում և Ֆրանսիայի Conseil d'Etat-ի նրջակցային իրավունքի տարբեր հարցերի և կողմերի հավասարության վերաբերյալ, մասնավորապես *conseiller rapporteur-ի* հաշվետվությունը չիրապարակելը (համեմատի՛ր Ռեինհարդտն ու Սլիման – Կեյդն ընդդեմ Ֆրանսիայի (*Reinhardt and Slimane-Kaïd v. France*) գործով 1998 թ. մարտի 31-ի, Սլիման Կեյդն ընդդեմ Ֆրանսիայի (*Slimane-Kaïd v. France*) գործով 2000թ. հունվարի 25-ի վճիռը, Կրեսն ընդդեմ Ֆրանսիայի գործով (*Kress v. France*) 2000թ. հունիսի 7-ի և Մեֆան ընդդեմ Ֆրանսիայի (*Meftah v. France*) գործով 2002թ. հուլիսի 26-ի վճիռների հետ):

- **13 գործեր`** (ներառյալ մեկ բարեկամական կարգավորում) Խորվաթիայի պատերազմի ժամանակ ահաբեկչության հետևանքով զինված ուժերի կամ ոստիկանության կողմից պատճառած վնասի հատուցման պահանջով հարուցված քաղաքադատական վարույթների կասեցման վերաբերյալ (համեմատի՛ր Կուտիչն ընդդեմ Խորվաթիայի (*Kutić v. Croatia*) գործով 2002 թ. մարտի 1-ի և Մուլտիպլեքսն ընդդեմ Խորվաթիայի (*Multiplex v. Croatia*) գործով 2003թ. հուլիսի 10-ի վճիռների հետ

- **Ինը գործեր`** դատարանի վերջնական և պարտադիր կատարման ենթակա որոշումների վերահսկողության կարգով վերանայման վերաբերյալ. Ռուսաստանի մասնակցությամբ` ինը գործ (տե՛ս Ռյաբիխն ընդդեմ Ռուսաստանի (*Ryabykh v. Russia*) գործով 2003թ. հուլիսի 24-ի վճիռը) և երեքը` Ուկրաինայի մասնակցությամբ (տե՛ս Տրեգուբենկոն ընդդեմ Ուկրաինայի (*Tregubenko v. Ukraine*) գործով 2004թ. նոյեմբերի 2-ի վճիռը): Այս հարցը ծագել է նաև երկու այլ վճիռների առնչությամբ:

- **Հինգ գործեր`** Չեխիայի Հանրապետության Սահմանադրական դատարանի մատչելիության վերաբերյալ (համեմատի՛ր Չվոլսկին և Չվոլսկան ընդդեմ Չեխիայի Հանրապետության (*Zvolský and Zvolská v. the Czech Republic*) և Բի Լեսն ընդդեմ Չեխիայի Հանրապետության (*B ě leš v. the Czech Republic*) գործերով 2002թ. նոյեմբերի 12-ի վճիռների հետ):

- **Երեք գործեր`** չափահասների և դեռահասների միջև արվամուլական կապի համար համաձայնության տարիքի վերաբերյալ (տե՛ս Լ.-ն և Վ.-ն ընդդեմ Ավստրիայի *L. and V. v. Austria* U. L.-ն ընդդեմ Ավստրիայի *S.L. v. Austria* գործերով 2003 թ. հունվարի 9-ի վճիռները):

- **Երեք գործեր`** (ներառյալ մեկ վճիռ գործը ցուցակից հանելու մասին) Ռումինիայում գույքի ռեստիտուցիայի մասին վերջնական որոշումների վերացման և/կամ տվյալ գործերով դատարանների ընդդատությունը սահմանափակելու վերաբերյալ (համեմատի՛ր Բրումա ռեսկուն ընդդեմ Ռումինիայի (*Brumă rescu v. Romania*) գործով 1999 թ. հեկտեմբերի 28-ի վճռի հետ):

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
- **Երկու գործեր՝** Ավստրիայի Վարչական դատարանում բանավոր դատական նիստ չանցկացնելու վերաբերյալ (համենատի՛ր Ստալինգերն ու Կուսոն ընդդեմ Ավստրիայի (*Stallinger and Kuso v. Austria*) 1997թ. ապրիլի 23-ի վճռի հետ):

- **Երկու գործեր՝** Իտալիայում սնանկության վերաբերյալ գործերով ընթացակարգերի չափազանց երկարատևության ազդեցությունը սեփականության իրավունքի վրա, ինչպես նաև սնանկ ճանաչված անձանց նամակագրության և տեղաշարժվելու ազատության իրավունքների սահմանափակման վերաբերյալ (տե՛ս Լուորդոն ընդդեմ Իտալիայի գործով (*Luordo v. Italy*) 2003թ. հուլիսի 17-ի հիմնական վճիռը)¹:

- **Երկու գործ** (երկուսն էլ բարեկամական կարգավորման գործեր) համայնքային վճարումները չկատարելու համար ձերբակալության և Միացյալ Թագավորությունում անվճար իրավաբանական օգնության բացակայության վերաբերյալ (Յամենատի՛ր Բենհամն ընդդեմ Միացյալ Թագավորության (*Benham v. the United Kingdom*) գործով 1996 թ. հունիսի 10-ի վճռի հետ); հետագա երկու այլ գործերում նույն հարցն է արծարծվել, այն է՝ տեղական հարկերն ու դատարանի կողմից սահմանված տույժը չվճարելը:

- **Երկու գործեր՝** Թուրքիայում քաղաքական կուսակցությունների լուծարման վերաբերյալ (համենատի՛ր Միացյալ Կոմունիստական Կուսակցությունն ընդդեմ Թուրքիայի գործով (*United Communist Party and others v. Turkey*) 1998 թ. . հունվարի 30-ի և Սոցիալիստական Կուսակցությունն ու այլոք ընդդեմ Թուրքիայի գործով 1998 թ. մայիսի 25-ի վճիռների հետ)

- **Երկու գործեր՝** ազգայնացման կոնտեքստում հողի առգրավման համար հատուցման գումարի սահմանման և վճարման երկարատև ուշացումների վերաբերյալ (համենատի՛ր Ալմեյդա Գարեթն, Մասկառենաս Ֆալկոն և այլոք ընդդեմ Պորտուգալիայի (*Almeida Garrett, Mascarenhas Falcão and others v. Portugal*), գործով 2000 թ. հունվարի 11-ի վճռի հետ)

- **Մեկ գործ՝** վճարեկ բողոքը ցուցակից հանելու վերաբերյալ՝ բողոքը ներկայացնողի կողմից վիճարկվող վճիռը չկատարելու հիմքով (համենատի՛ր Անոնի դի Գուսալան և այլոք ընդդեմ Ֆրանսիայի գործով 2000 թ. նոյեմբերի 14-ի վճռի հետ):

- **Մեկ գործ՝** սեփականությունից զրկելու հետևանքով կուտակված օգուտների կանխավարկածի վերաբերյալ (համենատի՛ր Կատիկառդիսն և այլոք ընդդեմ Յունաստանի գործով 1996 թ. նոյեմբերի 15-ի վճռի հետ)

- **Մեկ գործ՝** բանտի կարգապահական վարույթում որոշում կայացնող գործառույթ ունեցող բանտի պետերի անկախության և անաչառության վերաբերյալ, ինչպես նաև այդ վարույթներում իրավաբանի մասնակցությունը չթուլատրելու վերաբերյալ (համենատի՛ր Էզեհն ու Կոնոռսն ընդդեմ Միացյալ Թագավորության (*Ezeh and Connors v. the United Kingdom*) գործով 2002 թ. հուլիսի 15-ի վճռի հետ)

- **Մեկ գործ՝** Գլխավոր հանրային դատախազի փաստարկները Վճարեկ Դատարանին չտրամադրելու վերաբերյալ (համենատի՛ր Գյուքն ընդդեմ Թուրքիայի (*Göç v. Turkey*) գործով 2002 թ. հուլիսի 11-ի վճռի հետ): Նույն հարցը ծագել է նաև հետագայում քննված երեք գործերում:

- **Մեկ գործ՝** վերաբերվում էր Լեհաստանում կալանքի տակ շարունակաբար պահելուն՝ առանց իրավական հիմքի, զուտ պրակտիկայի կիրառման ուժով (համենատի՛ր *Baranowski v. Poland*, 2000 թվականի մարտի 28-ի վճռի հետ):

Վերոգրյալից բացի, մի շարք վճիռներ առնվազն մասամբ վերաբերվում էին մի հարցի, որի կապակցությամբ Դատարանն իր նախորդ վճիռներով արդեն հստակ սկզբունքներ է ամրագրել.

¹ Սգատոնին ընդդեմ Իտալիայի (*Sgattoni v. Itali*) գործով հետագայում կայացված վճռում դատարանը 1-ին Արձանագրության 1-ին հոդվածի խախտում չարձանագրեց:

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից տասնութ վճիռ՝ վերաբերվում են Թուրքիայում կալանքի տակ գտնվող անձանց դատավորի մոտ չտանելուն, տաս վճիռ՝ վերաբերվում են կալանքի օրինականության վիճարկման շրջանակներին և/կամ Բուլղարիայում այդ վարույթի ընթացքում կողմերի հավասարության հարցին, տաս վճիռ՝ վերաբերում են բանտարկյալների հաղորդակցության վերահսկողությանը (չորսը վերաբերվում են Իտալիային, երեքը՝ Լեհաստանին, երկուսը՝ Լիտվային և մեկը՝ Մոլդովային), ութ վճիռ՝ վերաբերում են Բուլղարիայում կալանքի նշանակման հարցում քննիչների և դատախազի դերին¹, երեք վճիռ՝ վերաբերվում են Յունաստանում կալանքի դիմաց փոխհատուցման մերժմանը,² և երկու վճիռ՝ վերաբերվում են Լեհաստանում դատախազի կողմից կալանք նշանակելու մասին որոշման ընդունմանը³:

(c) Բարեկամական կարգավորման վերաբերյալ վճիռներ

Ի լրացումն վերը ներկայացված բարեկամական կարգավորման մասին վճիռների, ստորև ներկայացվում են այն հարցերը, որոնց առնչությամբ ձեռք է բերվել բարեկամական կարգավորում.

- Սեփականությունից զրկելը՝ հողի նվիրատվությունը չեղյալ համարելու հիմքով (*Netolickn and Netolockn v. the Czech Republic*, թիվ 55727/00)

- Վերադաս ատյանի դատարանների կողմից կայացված վճիռը չիրապարակելը (*Šoller v. the Czech Republic*, թիվ 48577/99)

- Կալանքի տակ պահելու իրավաչափությունը և ոստիկանության սպայի կողմից անմեղության կանխավարկածն ենթադրաբար խախտող հայտարարություններ անելը (*Florin ă v. Romania*, թիվ 49781/99)

- Կալանքի տակ գտնվելու ընթացքում վատ վերբաբերմունքի դրսևորում (*Constantin v. Romania*, no. 49145/99, and *Bozkurt v. Turkey*, թիվ 35851/97)

- Թերթի պատճենների բռնագրավումը (*Taniyan v. Turkey*, թիվ 29910/96)

- Թոշակի իրավունքի հետ կապված հարցերով դատարան դիմելու անհնարությունը (*Toimi v. Sweden*, թիվ 55164/00)

- Քաղաքացիական վարույթների արդարացիությունը և սեփականությունից զրկելու համար փոխհատուցման համապատասխանությունը (*Viaropoulos v. Greece*, թիվ 19437/02)

- Քաղաքացիական ավիացիայի իշխանության որոշումն վիճարկելու համար դատարանի անմատչելի լինելը. դիմումատուին, որպես վտանգավորություն ներկայացնող անձի, որակումը և նրա՝ մուտքի թույլտվության քարտի առգրավումը (*Jonasson v. Sweden*, թիվ 59403/00)

- Յեպատիտ C –ով վարակվելու հետ կապված վնասի հատուցման պահանջ դատարան ներկայացնելու անհնարինությունը (*Quillevere v. France*, թիվ 61104/00)

- Ավտոմթարի հետևանքով դիմումատուի որդու մահը իշխանությունների կողմից չկանխելը և նմանատիպ գործերում դատարանների իրար հակասող եզրակացությունները (*Cruz da Silva Coelho v. Portugal*, թիվ 9388/02)

- Ոստիկանության կողմից վատ վերաբերմունքի դրսևորումը, կալանքի իրավաչափությունը, և կալանավորված անձին անհապաղ դատավորի մոտ չտանելը (*Velcea v. Romania*, թիվ 60957/00)

- Քաղաքական կուսակցության տարածքային մասնաճյուղի պատվիրակությանը արտակարգ դրության մեջ գտնվող տարածք այցելելն արգելելը (*Abdulkadir Aydin and others v. Turkey*, թիվ 53909/00)

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

(d) Գործերի ցուցակից գանգատները հանելու մասին վճիռներ

Ի լրացումն վերը նշված գործերի ցուցակից գանգատները հանելու մասին վճիռների, ստորև ներկայացվում են ցուցակից հանված գանգատներում արժարժվող հարցերը.

- Իրան վտարման սպառնալիք (*Razaghi v. Sweden*, no. 64599/01)
- վարման օրինականությունը (*Szyszkowski v. San Marino*, no. 76966/01)
- վտարման օրինականության վիճարկում չիրականացնելը (*Falkovich v. Ukraine*, 64200/00)
- հոգեբուժական հաստատությունում կալանքի տակ գտնվող անձին ազատ արձակելու մասին խնդրանքի վերաբերյալ որոշման կայացման համար ծախսված ժամանակի երկարատևություն (*Duveau v. France*, no. 77403/01)
- ամուսնու միակողմանի մերժման հիման վրա կայացված ամուսնա;ուծության մասին օտարերկրյա դատարանի վճռի կատարումը (*D.D. v. France*, no. 3/02)
- մեղադրյալի կողմից պահանջված վկաներին կանչելը դատարանի կողմից մերժելը (*Ivanoff v. Finland*, no. 48999/99)
- թեթև իրավախախտում կատարելու հիմքով կացության կարգավիճակ տալը մերժելը, կացության կարգավիճակ տրվել են դիմումատուի ամուսնուն և երեխաներին (*Mohammed Yuusuf v. the Netherlands*, no. 42620/02)
- կալանքի տակ գտնվող անձի նամակագրությունը, ներառյալ նրա փաստաբանի և դատարանի հետ եղած նակամագրությունը, բացելը (*Meriakri v. Moldova*, no. 53487/99)

(e) Այլ վճիռներ

Ութ վճիռ արդարացի փոխհատուցման վերաբերյալ (երեքը Ռումինիայի վերաբերյալ, ներառյալ մեկ վճիռ գործը ցուցակից հանելու մասին և Գերմանիայի, Հունաստանի, Լեհաստանի, Սլովակիայի և Թուրքիայի վերաբերյալ՝ յուրքանաչյուրը մեկական վճիռ բարեկամական կարգավորման մասին) և **երկու վճիռ** է կայացվել վերանայման մասին (Սեկը Ավստրաիայի վերաբերյալ և մյուսը՝ Գերմանիայի):

Ծանոթություն.

1. Վերը ներկայացված համառոտ տեղեկատվությունը նպատակ ունի ընդգծելու գործերում արժարժված հարցերը և չեն ներառում Դատարանի եզրակացությունները: Այսպիսով, այն հարցերը, որոնք վերաբերում են «կալանքի տակ լինելու ժամանակ դրսևորած վատ վերաբերմունքին» արժարժվում են այն գործերում, որոնց դեպքում խախտում չի արձանագրվել կամ էլ բարեկամական կարգավորում է ձեռք բերվել ինչպես նաև գործեր, որոնց դեպքում խախտում է արձանագրվել:

2. Դատական վարույթների տևողության վերաբերյալ հարցերը առկա են եղել 272 վճիռներում, որոնցից 221-ում դա միակ հարցն է եղել, իսկ մնացած 53 գործերում միակ լրացուցիչ հարցն եղել է 13-րդ հոդվածով սահմանված արդյունավետ իրավական պաշտպանության միջոցի առկայությունը: Բացի 15 գործերից, խախտում է արձանագրվել ըստ էության քննված բոլոր գործերում:

3. 1105 վճիռներից առավել քան 600-ը (54%-ից ավել) վերաբերում են հինգ խումբ գործերի, որոնք բացառապես վերաբերում են հետևյալ հարցերին. դատական վարույթների տևողությանը (ներառյալ արդյունավետ իրավական պաշտպանության հարցը), պարտադիր կատարման դատական ակտերը չկատարելը, Թուրքիայում սեփականությունից զրկելու համար հատուցումների վճարման ուշացումները, Թուրքիայի Պետական անվտանգության դատարանների անկախությունն ու անաչառությունը (առանձին վերցրած կամ էլ արտահայտվելու ազատության հետ մեկտեղ) և «սեփականությունից անուղակի զրկման» կիրառումն Իտալիայում: 2004 թվականի հետ համեմատած, առաջին, երրորդ և չորրորդ խմբերի գործերի կապակցությամբ կայացված վճիռների թիվը շարունակում է աճել, այն դեպքում, երբ երկրորդ և հինգերորդ խմբերի առունով զգալի առաջընթաց է նկատվում, և ընդհակառակը այն երկու խմբերը, որոնք նախկինում ներառում

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից էին առավել մեծ թվով գործեր, այն է՝ *Immobiliare Saffi* և *Kuti ć* տիպի գործերը, 2005 թվականին նվազել են:

Վերը, այն է՝ (b), (c), (d) և (e) ենթակետերում ներկայացված վճիռները, ընդհանուր առմամբ 734 վճիռ, կազմում են 2005 թվականին կայացված վճիռների ավելի քան 66%-ը:

4. Առավել մեծ թվով վճիռներ կայացվում են հետևյալ երկրների վերաբերյալ.

Թուրքիա 290 (26.24%)
Ուկրաինա 120 (10.86%)
Հունաստան 105 (9.5%)
Ռուսաստան 83 (7.5%)
Իտալիա 79 (7.15%)

Փակագծերում նշված թվերը սահմանում են 2005 թվականին կայացված վճիռների ընդհանուր թվի համապատասխան տոկոսը: Այս հինգ պետությունների մասնակցությամբ կայացված վճիռները կազմում են ամբողջ վճիռների 60%-ը:

5. Բոլոր վճիռների ու ընդունելիության մասին որոշումների (խոսքը չի վերաբերում Կոմիտեների կողմից կայացված որոշումներին) տեքստն ամբողջությամբ մատչելի է Դատարանի վճիռների ժողովածուում (HUDOC), որը մատչելի է նաև Դատարանի ինտեներտ կայքում <http://www.echr.coe.int>:

IV. ՀՐԱՊԱՐԱԿՎԱԾ ՎՃԻՈՆԵՐՆ Ու ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

2005 թվականին ընդունված կամ հրապարակված Ստորև ներկայացված վճիռներն ու որոշումները Պատարանի Հրատարակչության կոմիտեի կողմից ներառվել են *Վճիռների և որոշումների վերաբերյալ զեկուլյցում*: Մեծ Պալատի կողմից կայացրած որոշումներն ու վճիռները նշված են աստղանիշով: Հատորների կառուցվածքը դեռ հաստատված չէ:

(Վճիռներ)

66289/01 PY v. France (քաղվածքներ)
50774/99 SCIACCA v. Italy
42914/98 CAPEAU v. Belgium
56529/00 ENHORN v. Sweden
37096/97) KARADEMIRCI and others v. Turkey
37101/97)
46626/99 PARTIDUL COMUNISILOR v. Romania (քաղվածքներ)
68416/01 STEEL and MORRIS v. the United Kingdom
46827/99 MAMATKULOV and ASKAROV v. Turkey*
46221/99 OđALAN v. Turkey*
47148/99 NOVOSELETSKIY v. Ukraine (քաղվածքներ)
54723/00 BRUDNICKA and others v. Poland
50196/99 BUBBINS v. the United Kingdom (քաղվածքներ)
21894/93 AKKUM and others v Turkey (քաղվածքներ)
54825/00 NEVMERZHITSKIY v. Ukraine (քաղվածքներ)
36378/02 SHAMAYEV and others v. Georgia and Russia
41604/98 BUCK v. Germany
46720/99) JAHN and others v. Germany*
72203/01)
72552/01)
45036/98 BOSPHORUS HAVA YOLLARI TUR I ZM VE T I CARET ANON I M ŐI RKET I
v. Ireland*
64663/01 LO TUFO v. Italy
64935/01 CHMELŏ Ŕ v. the Czech Republic
55723/00 FADEYEVA v. Russia
61444/00 KRASUSKI v. Poland (քաղվածքներ)
55120/00 INDEPENDENT NEWS AND MEDIA and INDEPENDENT NEWSPAPERS
IRELAND LIMITED v. Ireland (քաղվածքներ)
61603/00 STORCK v. Germany
61811/00 MILATOVŕ and others v. the Czech Republic (քաղվածքներ)
517/02 KOLANIS v. the United Kingdom
43577/98) NACHOVA and others v. Bulgaria*
43579/98)
11810/03 MAURICE v. France*
74025/01 HIRST v. the United Kingdom (թիվ 2)*
31443/96 BRONIOWSKI v. Poland (արդարացի փոխհատուցում - բարեկամական կարգավորում)*
38064/97 TURCZANIK v. Poland
2345/02 SAID v. the Netherlands
31302/02 MALINOVSKIY v. Russia
36220/97 AHMET OKYAY and others v. Turkey
73316/01 SILIADIN v. France
57001/00 STR Ő IN and others v. Romania
65518/01 SALOV v. Ukraine (ոչ վերջնական)

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

77517/01) STOIANOVA and NEDELCU v. Romania

77722/01)

65899/01 TANI Ş v. Turkey

42571/98 I .A.v. Turkey (ոչ վերջնական)

2507/03 AMAT-G Ltd. and MEBAGISHVILI v. Georgia (ոչ վերջնական)

24919/03 MATHEW v. the Netherlands (ոչ վերջնական)

5149/03 VAN HOUTEN v. the Netherlands (ոչ վերջնական)

(որոշումներ)

14462/03 PENTIACOVA and others v. Moldova

35753/03 PHULL v. France

59638/00 BASTONE v. Italy (քաղվածքներ)

30598/02 ACCARDI and others v. Italy

71916/01) MALTZAN and others v. Germany*

71917/01)

10260/02)

26775/02 SOTTANI v. Italy (քաղվածքներ)

18913/03 HUSAIN v. Italy

22860/02 WOS v. Poland

15212/03 CHARZY Ń SKI v. Poland

60861/00 MANOILESCU and DOBRESCU v. Romania

24790/04 FAIRFIELD and others v. the United Kingdom

38704/03 VEERMAE v. Finland

62116/00 MATTICK v. Germany

67723/01 PηDER and others v. Estonia

35242/04 M.A. v. the United Kingdom

11215/02 RATAJCZYK v. Poland

18670/03 BERISHA and HALJITI v. “the former Yugoslav Republic of Macedonia” (քաղվածքներ)

65731/01) STEC and others v. the United Kingdom*

65900/01)

28743/03 MELNYCHUK v. Ukraine

23695/02 CLARKE v. the United Kingdom

68953/01 CEYLAN v. Turkey

63512/00) LEVEAU and FILLON v. France

63513/00)

18624/03 IVANCIUC v. Romania

75255/01 GOUDSWAARD-VAN DER LANS v. the Netherlands

Դեռևս չքննված խնդրանքներ

(վճիռներ)

32555/96 ROCHE v. the United Kingdom*

41138/98) MOLDOVAN and others v. Romania (թիվ 2)

64320/01)

67099/01 SOLODYUK v. Russia

23032/02 LUKENDA v. Slovenia

77132/01 SGATTONI v. Italy

6563/03 SHANNON v. the United Kingdom

73049/01 ANHEUSER-BUSCH INC. v. Portugal

37451/97 N.A and others v. Turkey

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

52690/99 MAJEWSKI v. Poland
20420/02 MOGO Ș v. Romania
75307/01 SIDDIK ASLAN v. Turkey
74989/01 OURANIO TOXO and others v. Greece (քաղվածքներ)
5140/02 FEDOTOV v. Russia
34056/02 GONGADZE v. Ukraine
6847/02 KHUDOYOROV v. Russia
78027/01 KARAGOZ v. Turkey
13284/04 BADER and others v. Sweden
3/02 D.D. v. France (հանվել է գործերի ցուցակից)
44302/02 J.A. PYE (OXFORD) LTD. v. the United Kingdom
67175/01 REINPRECHT v. Austria
52391/99 RAMSAHAL and others v. the Netherlands
49429/99 CAPITAL BANK AD v. Bulgaria
74826/01 SHOFMAN v. Russia
38595/97 KAKOULLI v. Turkey
37038/97 NURI KURT v. Turkey (քաղվածքներ)
44774/98 LEYLA Ș AHIN v. Turkey*
29871/96 ILETMI Ș v. Turkey
55762/00) TIMISHEV v. Russia
55974/00)
15250/02 BEKOS and KOUTROPOULOS v. Greece
35030/04 KARADŽI Ć v. Croatia
73797/01 KYPRIANOU v. Cyprus*
54730/00 P.D. v. France
46347/99 XENIDES-ARESTIS v. Turkey

(որոշումներ)

344/04 PAPON v. France
41812/04 MANCINI v. Italy
6778/05 MPP GOLUB v. Ukraine
50018/99 ADEN ROBLEH v. France
5446/03 PERRIN v. the United Kingdom
6223/04 BANFIELD v. the United Kingdom
68890/01 BLAKE v. the United Kingdom (քաղվածքներ)
2428/05 WYPYCH v. Poland
39203/02 NAGULA v. Estonia
60559/00 EEG-SLACHTHUIS VERBIST v. Belgium
171/03 REVEL and MORA v. France
41183/02 JELI Ć I Ć v. Bosnia-Herzegovina (քաղվածքներ)
59624/00 LEININGEN ZU v. Germany
73047/01 HAAS v. Germany
16153/03 LAZAREV v. Russia
74766/01 VĬRITĬS SANTĬ PRATIQUE v. France
61093/00 SCEA FERME DE FRESNOV v. France (քաղվածքներ)
40485/02 NORDISK FILM & TV A/S v. Denmark
74762/01 MAHDID and HADDAR v. Austria (քաղվածքներ)
14600/05 ESKINAZI and CHELOUCHE v. Turkey
17120/04 BERGAUER and others v. the Czech Republic
73661/01 NILSSON v. Sweden
72098/01 MALAVIOLLE v. France

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
Ծանոթություն. Բաժանմունքների կայացրած ոչ վերջնական վճիռների հրապարակումը, որպես
կանոն, իրականացվում է դրանք վերջնական դառնալուց հետո (44-րդ հոդվածի 2-րդ կետ):

Կայացված վճիռները	2005 թ.
Մեծ Պալատ	12 (16)
I Բաժանմունք	294 (304)
II Բաժանմունք	377 (392)
III Բաժանմունք	194 (205)
IV Բաժանմունք	196 (247)
Նախկին կազմով գործող բաժանմունքներ	32 (34)
Ընդամենը	1105 (1198)

2005 թ.-ին կայացված վճիռները²						
		Էության վերաբերյալ	բարեկամական կարգավորում	Ցուցակից հանում	Այլ	Ընդամենը
Մեծ Պալատ		11 (15)	0	0	1	12(16)
Նախկին I Բաժանմունք	I	5	0	0	1	6
Նախկին II Բաժանմունք	II	7 (8)	1 (2)	0	0	8 (10)
Նախկին III Բաժանմունք	III	14	0	3	1	18
Նախկին IV Բաժանմունք	IV	0	0	0	0	0
I Բաժանմունք		284 (294)	7	2	1	294 (304)
II Բաժանմունք		358 (372)	13 (14)	5	1	377 (392)
III Բաժանմունք		173 (184)	12	5	4	194 (205)
IV Բաժանմունք		188 (239)	4	3	1	196 (247)
Ընդամենը		1040 (1131)	37 (39)	18	10	1105 (1198)

¹ Որոշումը կամ վճիռը կարող է վերաբերել մեկից ավելի գանգատների. այսպես, եթե երկու թիվ է ներկայացվում, ապա գանգատների թիվը նշվում է փակագծում: Սույն և հաջորդ մասում ներկայացված վիճակագրական տվյալները նախնական են: Հետազոտության տարբեր սյունակներում ներկայացված տվյալների միջև կարող է տարբերություն լինել մի քանի պատճառներից ելնելով (մասնավորապես չմիացված գանգատների կապակցությամբ մեկ որոշման հաշվարկի տարբեր մեթոդները):

² «Նախկին Բաժանմունքներ» վերնագիրը վերաբերում է մինչև 2004 թվականի նոյեմբերի 1-ը գործող Բաժանմունքների կազմին:

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից
2005 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԿԱՅԱՑՎԱԾ ՎՃԻՌՆԵՐ

Շահագրգիռ Պետությունը	Գործեր որոնցով արձանագրվել են՝		Գործեր, որոնց էության կապակցությամբ վճիռ չի կայացվել		Արդարացի փոխատուցում	Վերանայում	ԸՆԴՀԱՆՈՒՆ
	Առնվազն մեկ խախտում	Ոչ մի խախտում	Բարեկամական կարգավորում	Ցուցակից հանում			
Ալբանիա	-	1	-	-	-	-	1
Անդորա	-	-	-	-	-	-	-
Հայաստան	-	-	-	-	-	-	-
Ավստրիա	18	2	1	-	-	1	22
Ադրբեջան	-	-	-	-	-	-	-
Բելգիա	12	1	1	-	-	-	14
Բոսնիա և Հերցեգովինա	-	-	-	-	-	-	-
Բուլղարիա	23	-	-	-	-	-	23
Խորվաթիա	24	1	1	-	-	-	26
Կիպրոս	1	-	-	-	-	-	1
Չեխիայի Հանրապետություն	28	1	4	-	-	-	33
Դանիա	-	1	1	1	-	-	3
Էստոնիա	4	-	-	-	-	-	4
Ֆինլանդիա	10	2	1	-	-	-	13
Ֆրանսիա	51	6	1	2	-	-	60
Վրաստան	3	-	-	-	-	-	3
Գերմանիա	10	3	-	1	1 ¹	1	16
Հունաստան	100	2	1	1	1	-	105
Հունգարիա	17	-	-	-	-	-	17
Իսլանդիա	-	-	-	-	-	-	-
Իռլանդիա	1	2	-	-	-	-	3
Իտալիա	67	3	7	2	-	-	79
Լատվիա	1	-	-	-	-	-	1
Լիխտենշտեյն	1	-	-	-	-	-	1
Լիտվա	3	1	-	1	-	-	5
Լուքսեմբուրգ	1	-	-	-	-	-	1
Մակեդոնիայի ՆՀՀ	4	-	-	-	-	-	4
Մալթա	1	1	-	-	-	-	2
Մոլդովա	13	-	-	1	-	-	14
Նիդեռլանդներ	7	1	-	2	-	-	10
Նորվեգիա	-	-	-	-	-	-	-
Լեհաստան	44	4	-	-	1 ¹	-	49
Պորտուգալիա	6	1	3	-	-	-	10
Ռումինիա	21	3	5	1	3	0	33 ²

¹ Բարեկամական կարգավորում

² Նույն գանգատի կապակցությամբ երկու վճիռ է կայացվել. մեկը էության և մյուսը բարեկամական կարգավորման վերաբերյալ:

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

Ռուսաստան	81	2	-	-	-	-	83
Սան Մարինո	-	-	-	1	-	-	1
Սլովակիայի Հանրապետություն	28	-	-	-	1 ¹	-	29
Սլովենիա	1	-	-	-	-	-	1
Իսպանիա	-	-	-	-	-	-	-
Սերբիա և Չեռնոգորիա	-	-	-	-	-	-	-
Շվեդիա	4	-	2	1	-	-	7
Շվեյցարիա	5	-	-	-	-	-	5
Թուրքիա	270	10	6	3	1	-	290
Ուկրաինա	119	-	-	1	-	-	120
Միացյալ Թագավորություն	15	-	3	-	-	-	18
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	994³	48	37	18	8	2	1107³

³ Երկու Պատասխանող մասնակից պետության առնչությամբ երկու վճիռ է կայացվել (Վրաստան/Ռուսաստանի Դաշնություն և Հունգարիա/Ռումինիա):

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

Ընդունված որոշումներ		2005
I. Ընդունելի հայտարարված գանգատները		
Մեծ պալատ		1 (2)
I Բաժանմունք		300 (307)
II Բաժանմունք		335 (307)
III Բաժանմունք		205 (214)
IV Բաժանմունք		159 (163)
Ընդամենը		1000 (1036)
II Անընդունելի հայտարարված գանգատներ		
Մեծ Պալատ		1 (3)
I Բաժանմունք	- Պալատ	72 (73)
	- Կոմիտե	6811
II Բաժանմունք	- Պալատ	105 (106)
	- Կոմիտե	5968
III Բաժանմունք*	- Պալատ	151
	- Կոմիտե	5284
IV Բաժանմունք	- Պալատ	164 (167)
	- Կոմիտե	8297
Ընդամենը		26852 (26860)
III. Ցուցակից հանված գանգատներ		
I Բաժանմունք	- Պալատ	64
	- Կոմիտե	67
II Բաժանմունք	- Պալատ	128
	- Կոմիտե	110
III Բաժանմունք*	- Պալատ	68(91)
	- Կոմիտե	121
IV Բաժանմունք	- Պալատ	52 (53)
	- Կոմիտե	118
Ընդամենը		728 (752)
Որոշումների ընդհանուր թիվը¹		28581 (28648)

* Ներառյալ իր նախկին կազմով կայացված որոշումները

1 Չհաշված մասնակի որոշումները

Գանգատներ, որոնց կապակցությամբ ծանուցում է ուղարկվել		2005
I Բաժանմունք		614
II Բաժանմունք		1039
III Բաժանմունք		575
IV Բաժանմունք		614
Ծանուցված գանգատների ընդհանուր թիվը		2842

Դատարան (նախկին կոմիտե) ներկայացված անհատական գանգատների թվի զարգացումները

	1995 - 1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Ընդամենը
Ներկայացված գանգատները	54401	6104	6456	9759	10335	11236	12704	14116	18164	22617	30069	31228	34509	38810	44128	41510 նախ նական	386196
Որոշում կայացնող մարմնին ներկայացված գանգատները	17568	1648	1861	2037	2944	3481	4758	4750	5981	8400	10482	13845	28214	27189	32512	35402	201072
Ընդունված որոշումները	15465	1659	1704	1765	2372	2990	3400	3777	4420	4251	7862	9728	18450	18034	21181	28648	145706
Անընդունելի հայտարարված կամ ցուցակից հանված գանգատները	14636	1441	1515	1547	1789	2182	2776	3073	3658	3520	6776	8989	17868	17272	20350	27612	135004
Ընդունելի հայտարարված գանգատները	821	217	189	218	582	807	624	703	762	731	1086	739	578	753	830	1036	10676
Գործի ըստ էության քննության ընթացքում մերժելու մասին որոշման կայացման միջոցով ընդհատված գանգատները	8	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	5	1	1	0	19
Դատարանի կայացրած վճիռները	235	72	81	60	50	56	72	106	105	117	695	889	844	703	718	1105	5968

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ԳՈՐԾԵՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ (1/3)

Պետություն	Ներկայացված գանգատները			Դատարանի վարույթ ընդունված գանգատներ			Անընդունելի հայտարարված կամ ցուցակից հանված գանգատներ			Կառավարությանը ծանուցված գանգատներ			Ընդունելի հայտարարված գանգատներ		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Ալբանիա	24	28	52	17	13	40	11	12	17	1	-	11	1	1	-
Անդորա	2	3	8	2	1	5	1	-	2	-	-	-	1	-	-
Հայաստան	89	122	340	67	96	110	28	24	62	1	2	21	-	-	1
Ավստրիա	445	421	418	324	304	301	401	253	208	71	7	31	19	21	29
Ադրբեջան	266	251	172	238	151	175	45	200	120	3	15	5	-	-	3
Բելգիա	216	247	283	117	125	169	118	135	192	11	19	18	12	11	9
Բոսնիա և Հերցեգովինա	94	221	212	59	137	210	-	46	70	-	5	1	-	-	1
Բուլղարիա	700	986	927	517	739	821	293	298	344	37	57	73	26	34	30
Խոռվատիա	878	696	685	664	697	553	349	580	477	38	59	39	25	13	24
Կիպրոս	44	65	72	36	47	66	11	2	49	5	2	16	4	-	8
Չեխիա	941	1406	1369	629	1064	1264	280	399	420	16	91	141	7	41	30
Դանիա	142	129	94	73	86	72	65	88	86	4	8	9	6	-	2
Էստոնիա	178	186	204	131	138	164	138	70	82	5	4	5	1	4	-
Ֆինլանդիա	285	313	270	260	244	244	97	1914	256	11	27	23	12	15	11
Ֆրանսիա	2904	3025	2826	1481	1737	1827	1451	1678	1441	89	105	192	89	70	60
Վրաստան	44	60	91	35	47	72	24	17	48	6	7	9	1	1	5
Գերմանիա	1935	2562	2164	998	1527	1582	461	914	1386	17	16	22	10	10	4
Հունաստան	480	405	425	354	274	369	171	253	349	72	96	54	26	34	93

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
 Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

Պետություն	Ներկայացված գանգատները			Դատարանի վարույթ			Անընդունելի հայտարարված կամ ցուցակից հանված գանգատներ			Կառավարությանը ծանուցված գանգատներ			Ընդունելի հայտարարված գանգատներ		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Հունգարիա	499	589	635	330	397	647	293	337	220	25	12	50	15	15	16
Իսլանդիա	17	10	7	10	6	6	5	6	9	-	-	1	1	-	-
Իռլանդիա	76	64	62	29	32	45	31	16	36	2	1	3	2	-	1
Իտալիա	1848	1867	1186	1351	1480	848	1009	1178	839	89	228	146	16	95	39
Լատվիա	312	332	318	133	195	234	152	115	92	10	14	9	7	5	-
Լիխտենշտեյն	5	5	2	3	5	3	3	2	6	-	-	1	1	1	-
Լատվիա	485	465	266	355	451	266	199	586	444	21	6	27	5	3	13
Լուսեմբուրգ	58	40	50	21	12	28	28	3	16	5	2	5	2	1	2
Մալթա	19	14	11	4	8	13	-	4	12	3	3	6	1	3	3
Սլովակիա	357	441	583	238	344	594	105	79	302	64	53	46	2	38	12
Մոնակո	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Նիդեռլանդներ	451	553	511	278	350	412	235	339	440	19	58	23	7	11	7
Նորվեգիա	74	110	73	51	82	57	62	44	53	3	3	13	1	-	-
Լեհաստան	5359	5796	4744	3658	4321	4571	1702	2344	6466	123	66	190	83	54	37
Պորտուգալիա	243	175	287	148	115	221	252	102	117	8	18	19	5	10	7
Ռումինիա	4282	3988	3820	2165	3225	3110	700	1200	2036	57	65	158	22	22	43
Ռուսաստան	6062	7855	8781	4738	5835	8088	3206	3704	5262	169	232	341	15	64	110
Սան Մարինո	2	5	2	2	-	4	2	5	2	2	1	-	3	1	-
Սերբիա և Մոնտենեգրո	101	615	629	-	452	660	-	-	384	-	1	5	-	-	-
Սլովակիա	539	484	478	349	403	444	277	353	283	8	63	59	28	12	24
Սլովենիա	265	3063	347	251	271	347	60	198	131	86	128	43	3	2	1
Իսպանիա	604	690	634	455	423	493	377	204	426	12	8	7	6	3	2

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
 Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

Պետություն	Ներկայացված գանգատները			Դատարանի վարույթ ընդունված գանգատներ			Անընդունելի հայտարարված կամ ցուցակից հանված գանգատներ			Կառավարությանը ծանուցված գանգատներ			Ընդունելի հայտարարված գանգատներ		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Շվեդիա	436	524	587	257	398	448	303	366	391	13	25	38	5	8	5
Շվեյցարիա	273	311	296	162	203	232	108	170	178	6	15	10	1	4	6
Մակոդոնիայի և ՂՀ	148	148	234	98	115	220	57	51	62	1	11	15	-	-	6
Թուրքիա	2944	3930	2244	3558	3679	2489	1632	1817	1366	357	740	538	142	172	241
Ուկրաինա	2287	2265	2457	1858	1538	1870	1665	1246	1698	158	141	269	6	31	133
Միացյալ Թագավորություն	1396	1423	1652	685	745	1007	865	721	732	86	25	150	134	20	18
Ընդամենը	38810	44128	41510	27189	32512	35402	17272	20350	27612	1714	2439	2842	753	830	1036

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ
 ԳՈՐԾԵՐԻ ՈՒՄՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ (2/3)—ՎՃԻՈՆԵՐ (1/2)

Պետությունը	Վճիռներ (Պալատ և Մեծ Պալատ)			Վճիռներ (վերջնական, Մեծ Պալատ ուղարկելուց հետո)			Վճիռներ (բարեկամական կարգավորում)			Վճիռներ (ցուցակից հանելու վերաբերյալ)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Ալբանիա	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Անդորա	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հայաստան	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ավստրիա	17	14	20	-	-	-	2	1	1	-	1	-
Ադրբեջան	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բելգիա	7	11	13	-	-	-	1	1	1	-	3	-
Բոսնիա և Հերցեգովինա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բուլղարիա	11	26	22	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Խոռվատիա	6	12	25	-	-	-	-	21	1	-	-	-
Կիպրոս	2	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Չեխիա	5	27	29	-	-	-	1	1	4	-	-	-
Դանիա	2	1	1	-	1	-	-	1	1	-	-	1
Էստոնիա	3	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆինլանդիա	3	12	12	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Ֆրանսիա	83	70	57	-	-	-	7	4	1	-	-	2
Վրաստան	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Գերմանիա	9	6	12	2	-	1	1	-	-	-	-	1
Հունաստան	23	35	102	-	-	-	3	-	1	-	-	1
Հունգարիա	13	20	16	-	-	-	2	-	-	1	-	-
Իսլանդիա	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

Պետությունը	Վճիռներ (Պալատ և Մեծ Պալատ)			Վճիռներ (վերջնական, Մեծ Պալատ ուղարկելուց հետո)			Վճիռներ (բարեկամական կարգավորում)			Վճիռներ (ցուցակից հանելու վերաբերյալ)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Իռլանդիա	2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Իտալիա	107	37	70	1	-	-	29	7	7	4	-	2
Լատվիա	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լիխտենշտեյն	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լատվիա	3	1	4	-	-	-	1	1	-	-	-	1
Լյուքսեմբուրգ	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Մալթա	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Մոլդովա	-	10	13	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Մոնակո			-			-			-			-
Նիդերլանդներ	7	9	8	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Նորվեգիա	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լեհաստան	43	74	48	-	1	-	22	4	-	2	-	-
Պորտուգալիա	16	5	7	-	-	-	1	2	3	-	-	-
Ռումինիա	25	11	24	-	1	-	-	3	5	3	-	1
Ռուսաստան	5	15	82	-	-	-		-	-	-	-	-
Սան Մարինո	3	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Սերբիա և Չեռնոգորիա	-	-	-		-	-		-	-		-	-
Սլովակիայի Հանրապետություն	19	12	28	-	1	-	8	1	-	-	-	-
Սլովենիա	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Իսպանիա	9	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շվեդիա	3	1	4	-	-	-	-	5	2	-	-	1
Շվեյցարիա	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
 Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

Պետությունը	Վճիռներ (Պալատ և Մեծ Պալատ)			Վճիռներ (վերջնական, Մեծ Պալատ ուղարկելուց հետո)			Վճիռներ (բարեկամական կարգավորում)			Վճիռներ (ցուցակից հանելու վերաբերյալ)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Մակեդոնիայի ՆՀՀ	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Թուրքիա	76	156	276	1	2	3	44	10	6	1	3	3
Ուկրաինա	6	14	119	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Միացյալ Թագավորություն	20	18	14	2	1	1	3	4	3	-	-	-
Ընդամենը	542	621	1032	6	8	7	128	68	37	11	8	18

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ԳՈՐԾԵՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ (3/3)—ՎՃԻՈՆԵՐ (2/2)

Պետությունը	Վճիռներ (արդարացի փոխհատուցում)			Վճիռներ (նախնական առարկություններ)			Վճիռներ (մեկնաբանություններ)			Վճիռներ (վերանայում)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Ալբանիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Անդորա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հայաստան	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ավստրիա	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ադրբեջան	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բելգիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բոսնիա և Հերցեգովինա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բուլղարիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Խոռվատիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կիպրոս	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Չեխիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Դանիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Էստոնիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆինլանդիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆրանսիա	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
Վրաստան	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Գերմանիա	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Հունաստան	2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Հունգարիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Իսլանդիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
 Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

Պետությունը	Վճիռներ (արդարացի փոխհատուցում)			Վճիռներ (նախնական առարկություններ)			Վճիռներ (մեկնաբանություններ)			Վճիռներ (վերանայում)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Իռլանդիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Իտալիա	2	3	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-
Լատվիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լիխտոնշտեյն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լատվիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լուքսեմբուրգ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Մալթա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Մոլդովա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Մոնակո	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Նիդերլանդներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Նորվեգիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լեհաստան	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պորտուգալիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ռումինիա	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Ռուսաստան	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սան Մարինո	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սերբիա Զեռնոգորիա	և -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սլովակիա	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սլովենիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Իսպանիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շվեդիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շվեյցարիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Մակեդոնիայի ՆՂՂ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Գործունեության ամփոփում 2005 թվական
 Ոչ պաշտոնական թարգմանություն. կատարվել է «Իրավական ուղեցույց» հասարակական կազմակերպության կողմից

Պետությունը	Վճիռներ (արդարացի փոխհատուցում)			Վճիռներ (նախնական առարկություններ)			Վճիռներ (մեկնաբանություններ)			Վճիռներ (վերանայում)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Թուրքիա	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ուկրաինա	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Միացյալ Թագավորություն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	8	11	8	1	-	1	-	-	-	7	3	2